

Erasmus Universiteit Rotterdam

Erasmus School of Economics (ESE)

Fiscaal Economisch Instituut (FEI)

Outsourcing een probleem?

De Problemen van outsourcing bij btw-vrijgestelde bedrijven

Naam: Jordi de Jong

Studentnummer: 376479

Begeleider: Prof. dr. R.N.G. van der Paardt

Datum: 30-09-2016

1. Inleiding

Sinds het moment dat de Zesde richtlijn op 17 mei 1977 is geïmplementeerd, zijn de bepalingen rondom de vrijstellingen 'die opgenomen zijn in de btw-richtlijn' niet meer gewijzigd. Vroeger werkten bedrijven vaak met papier en enveloppen, terwijl heden ten dage alles verwerkt wordt met de computer. Bedrijfsvoering hangt dan ook steeds meer af van automatisering en specialisatie. Daarnaast zijn bedrijven veel kapitaalintensiever dan vroeger. Juist door deze ontwikkelingen zijn de vrijstellingen 'die opgenomen zijn in de huidige Btw-richtlijn' verouderd. De Europese Commissie heeft in het jaar 2006 al erkend dat er een modernere richtlijn dient te komen.

PWC heeft in 2006 een onderzoek gedaan naar de dienstverlening van de financiële en de verzekeringssector¹. Dit onderzoek toonde aan dat er vooral problemen zijn bij het outsourcen bij de grotere ondernemingen. Meer dan 30% van de bedrijven die zijn onderzocht gaf aan dat zij niet hebben gekozen om bepaalde delen van het bedrijf te outsourcen omdat dit grote gevolgen heeft voor de btw-heffing van de geoutsourcte onderdelen.

Dit is een uitkomst die onwenselijk is voor de huidige economie, omdat het outsourcen veelal efficiënter is dan het intern houden van bepaalde bedrijfsonderdelen. Investeringsbeslissingen kunnen immers beïnvloed worden door de btw-vrijstelling. Aangezien vrijgesteld presterende bedrijven de voorbelasting niet kunnen aftrekken, maakt dat het investeren in kapitaal duurder.

Aangaande de outsourcing merkte twee derde van de respondenten in het PWC-onderzoek op, dat zij graag een verruiming van de vrijstellingen voor outsourcing willen krijgen. De onderzoeken² die de afgelopen jaren zijn geweest omtrent het outsourcen tonen aan dat ondernemers geconfronteerd worden met niet- aftrekbare

---

¹ PWC 2006: How the EU vat exemptions impact the banking sector

² CPB Policy Brief 2014/02, Vrijstellingen verstoren concurrentie, L. Bettendorf en S. Cnossen Consultation paper on modernising Value Added Tax Obligations for financial services and insurances.

GREEN PAPER On the future of VAT Towards a simpler, more robust and efficient VAT system

PWC 2011: How the EU vat exemptions impact the banking sector

voorbelasting. Dit beïnvloedt de beslissingen omtrent outsourcen. Een belangrijk punt is de reikwijdte van de vrijstelling. In de Consultation Paper zijn in 2006 al vijf mogelijke oplossingen genoemd om deze problemen in de btw-richtlijn voor de financiële bedrijven te verhelpen. Een voorstel uit de Paper is, wanneer een uitbestede dienst op zichzelf beschouwd wordt als een vrijgestelde dienst dan zou dit het probleem van niet-aftrekbare btw oplossen.

In het onderzoek van Cybren Cnossen wordt gezegd dat elke vrijstelling in een btw-systeem een versturende werking heeft en er gestreefd moet worden naar een uniform tarief voor alle sectoren. Is er een uniform tarief dan zouden de problemen voor de vrijgesteld presterende bedrijven omtrent het outsourcen opgelost zijn.

In het verlengde van de verstoring van de inkoopkeuze vermijden vrijgestelde sectoren de btw op belastbare inkopen door activiteiten in eigen beheer te verrichten in plaats van uit te besteden. Dit is nu juist een effect dat men wil voorkomen, omdat het specialisatie ontmoedigt. Administratieve werkzaamheden, IT, voedselbereiding, schoonmaakdiensten en veiligheidsvoorzieningen zijn hiervan voorbeelden.

1.1 De probleemstelling

De vragen die outsourcing met zich meebrengt spitst zich voornamelijk toe op de reikwijdte en de inhoud van de vrijstellingen. Belangrijk is de vraag wat de gewenste fiscale behandeling is van de vrijstelling. De probleemstelling voor deze scriptie luidt dan ook:

In hoeverre zijn de vrijstellingen 'die in de btw-richtlijn zijn opgenomen' een versturende factor als het gaat om outsourcing- en investeringsbeslissingen en hoe kunnen de eventuele verstoringen worden opgelost?

1.2 Deelvragen

Met behulp van de volgende deelvragen wordt de probleemstelling beantwoord.

- Welke voor- en nadelen heeft het outsourcen over het algemeen voor bedrijven?
- Welke beperking geeft de huidige btw-richtlijn voor het outsourcen van onderdelen van het bedrijf door btw-vrijgestelde bedrijven?
- Welke oplossingen kunnen er geboden worden om de verstoringen te verhelpen?
- Wat is de haalbaarheid voor een implementatie van een voorstel in de btw-richtlijn?

1.3 Afbakening onderwerp

In deze scriptie zal alleen ingegaan worden op bedrijven die (overwegend) vrijgestelde diensten verrichten. Verder zal er zoveel mogelijk verwezen worden naar de btw-richtlijn in plaats van naar de nationale wetgeving. Dit, omdat de richtlijn Europees geregeld is en leidend is voor de nationale wetgeving. Op grensoverschrijdende situaties zal niet worden ingegaan.

1.4 verantwoording van de opzet

In hoofdstuk 2 wordt de totstandkoming van de btw-richtlijn uitgewerkt. In hoofdstuk 3 wordt de algemene werking van de wet OB. besproken en wordt het effect van de vrijstelling behandeld. De uiteenzetting wat de voor- en nadelen van outsourcing zijn, is te lezen in hoofdstuk 4. In hoofdstuk 5 komt de relevante jurisprudentie aan bod omtrent de reikwijdte van de vrijstellingen. De gewezen arresten zien met name op de reikwijdte van de vrijstellingen in de financiële sector, de zorgsector en de onderwijssector. Verder wordt in dit hoofdstuk de gevolgen besproken van de huidige btw-rijstelling omtrent outsourcing. In hoofdstuk 6 worden de mogelijke oplossingen voorgesteld om de problemen in de huidige btw-vrijstelling zoveel mogelijk te verhelpen en wordt er ingegaan op de haalbaarheid om deze oplossingen in de (Europese) wetgeving op te nemen.

Inhoudsopgave

1. INLEIDING	1
1.1 DE PROBLEEMSTELLING.....	2
1.2 DEELVRAGEN	3
1.3 AFBAKENING ONDERWERP	3
1.4 VERANTWOORDING VAN DE OPZET.....	3
HOOFDSTUK 2 GESCHIEDENIS VAN DE BTW	6
2.1 INLEIDING.....	6
2.2 GESCHIEDENIS WET OB	6
2.3 BESLUIT OB 17 DECEMBER 1940.....	7
2.4 HET EEG- VERDRAG	7
2.5 HARMONISATIE VAN DE OMZETBELASTING	8
2.6 EERSTE EN TWEDE RICHTLIJN	8
2.7 DE ZESDE RICHTLIJN	9
2.8 INVLOED EU- RECHT OP DE WET OB	10
2.9 IN STRIJD MET DE RICHTLIJN	11
HOOFDSTUK 3 WERKING VAN DE OMZETBELASTING	12
3.1 INLEIDING.....	12
3.2 DE BELASTING TOEGEVOEGDE WAARDE.....	12
3.3 BELASTINGSUBJECT	14
3.4 ONDERNEMER IN DE WET OB	15
3.5 BELASTINGOBJECT.....	15
3.5.1 <i>Levering goederen en diensten wet OB</i>	16
3.6 AFTREK VOORBELASTING	17
3.7 HET TARIEF	18
3.7.1 <i>Belastingdruk</i>	19
3.8 VRIJSTELLINGEN.....	20
3.8.1 <i>Vrijstelling voor algemeen belang en de bancaire- verzekeringssector</i>	20
3.8.2 <i>Effect van een vrijstelling</i>	21
HOOFDSTUK 4: OUTSOURCING	25
4.1 INLEIDING.....	25
4.2 OUTSOURCING	25
4.2.2 <i>Voordelen van outsourcen</i>	26
4.2.3 <i>Nadelen van outsourcing</i>	27
HOOFDSTUK 5: VRIJGESTELD PRESTERENDE BEDRIJVEN EN OUTSOURCING	29
5.1 INLEIDING.....	29
5.2 DE FINANCIËLE VRIJSTELLING.....	29
5.2.1 <i>Arrest SDC Sparekassernes Datacenter</i>	30
5.2.2 <i>Arrest CSC Financial services LTD</i>	32
5.2.3 <i>Consequenties reikwijdte financiële vrijstelling</i>	34
5.3 VRIJGESTELDE ZORG EN OUTSOURCING.	36
5.3.1 <i>Arrest Go Fair</i>	37
5.3.2 <i>Arrest Ambulant Pflegedienst Kugler GmbH</i>	39
5.3.3 <i>consequenties breedte zorgvrijstelling</i>	42
5.4 VRIJGESTELD ONDERWIJS EN OUTSOURCING.....	43
5.4.1 <i>Horizon College</i>	45
5.4.2 <i>consequenties breedte onderwijsvrijstelling</i>	47
5.5 CONCLUSIE	49
HOOFDSTUK 6: OPLOSSINGEN VERSTORINGEN BTW- RICHTLIJN	51

6.1 INLEIDING	51
6.2 INVOERING 0% TARIEF IN PLAATS VAN DE VRIJSTELLING	52
6.2.1 <i>Voordelen 0% tarief</i>	52
6.2.2 <i>Nadelen invoering 0% tarief</i>	54
6.2.3 <i>Schematische weergave voor- nadelen 0% tarief</i>	55
6.3 VERRUIMING HUIDIGE BTW- VRIJSTELLINGEN	55
6.3.1 <i>Voordelen verruiming btw- vrijstelling</i>	55
6.3.2 <i>Nadelen verruiming btw- vrijstelling</i>	56
6.4 INVOERING VAN EEN VAST AFTREKRECHT	57
6.4.1 <i>Voordelen invoering van een vast aftrekrecht</i>	57
6.4.2 <i>Nadelen invoering van een vast aftrekrecht</i>	58
6.4.3 <i>Schematische weergave voor en nadelen vast aftrekrecht</i>	58
6.5 VERRUIMING BTW-HEFFING NAAR KEUZE.....	59
6.5.1 <i>Voordelen optie btw- heffing</i>	59
6.5.2 <i> nadelen optie btw- heffing</i>	59
6.5.3 <i>Schematische weergave voor- en nadelen keuzeoptie</i>	60
6.6 INVOERING 6% TARIEF IN PLAATS VAN DE VRIJSTELLING	60
6.6.1 <i>Voordelen invoering 6% tarief</i>	60
6.6.2 <i>Nadelen invoering 6% tarief</i>	61
6.6.3 <i>Schematische weergave voor en nadelen 6%</i>	62
6.7 INVOERING UNIFORM BTW- TARIEF (21%)	62
6.7.1 <i>Voordelen uniform btw- tarief</i>	63
6.7.2 <i>Nadelen uniform btw- tarief</i>	63
6.7.3 <i>Schematische weergave Uniform belastingtarief</i>	64
6.8 INVOERING BTW- COMPENSATIEFONDS.....	64
6.8.1 <i>Voordelen btw- compensatiefonds</i>	64
6.8.2 <i>Nadelen btw- compensatiefonds</i>	65
6.8.3 <i>Schematische weergave btw- compensatiefonds</i>	66
6.9 BESTE OPTIE MODERNISERING BTW-VRIJSTELLING	66
6.9.1 <i>Favoriete keuze Europese- commissie</i>	66
6.9.2 <i>Favoriete keuze Cnossen/ Bettendorf</i>	67
6.9.3 <i>Eigen onderzoek favoriete keuze</i>	68
6.10 DEEL CONCLUSIE.....	70
7 CONCLUSIE	72
BRONVERMELDING	75

Hoofdstuk 2 Geschiedenis van de btw

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de werking van de Wet Omzetbelasting 1968 (hierna: wet OB) besproken. Allereerst wordt er kort ingegaan op de geschiedenis van de btw-richtlijn. Waarna vervolgens de werking van de wet OB kort uiteengezet wordt.

2.2 Geschiedenis wet OB

De btw is een eeuwenoude belasting. De wortels van deze belasting stammen uit de tijd van de Romeinen. De Romeinen rekenden belasting over de aankopen op veilingen (voornamelijk over de aankoop van slaven).³ In Nederland is de omzetbelasting een nog relatief jonge belasting. Tussen de Eerste en de Tweede Wereldoorlog is Nederland tot het inzicht gekomen dat de staat meer is dan alleen een nachtwaker. De staat moest steeds meer aandacht besteden aan het welzijn van de burgers. Hierdoor groeiden de staatsuitgaven en waren de inkomsten die men genereerde uit de inkomsten- en vermogensbelasting niet meer toereikend. Dit was de reden waarom in 1933 het eerste ontwerp van de wet OB is ingediend. Er werd cumulatief 1% omzetbelasting geheven over alle leveringen van roerende goederen met uitzondering van de leveringen aan particulieren.⁴ De Tweede Kamer achtte deze manier van belasting heffen te zwaar voor het bedrijfsleven waardoor de regering een geheel nieuw stelsel ontwikkelde, namelijk de omzetbelastingwet 1933 (wet van 25 oktober 1933, STB. 546). In deze wet waren alleen de leveringen door de fabrikant belast. Het tarief betrof 4% voor de dagelijkse goederen en voor luxegoederen betrof het een tarief van 10%. De eerste levensbehoeften bleven buiten de heffing van de omzetbelasting.

---

³ Prof. mr. M.E. van Hilten en prof. dr. H.W.M. van Kesteren, Omzetbelasting twaalfde druk Par1.2

⁴ dr. K.M. Braun, Cursus Belastingrecht Archief 2012/OB.0.0.10.A

2.3 Besluit OB 17 december 1940

Door de Duitse bezetting kreeg de Nederlandse omzetbelasting een geheel nieuw karakter. In de jaren 1940-1942 pasten de Duitsers de toen geldende wet omzetbelasting aan.⁵ De Duitsers hanteerden in Nederland nagenoeg hetzelfde stelsel als dat zij in haar eigen land hanteerden. Er werd een cumulatief cascadestelsel ingevoerd. Bij elke overgang van een goed of dienst werd binnen de bedrijfskolom naar de consument geheven zonder dat er enig recht op aftrek of teruggaaf was.

Dit stelsel was definitief vastgelegd in het Besluit van secretaris- generaal van het Departement van Financiën van 17 december 1940.⁶ Ook na de bevrijding van de Duitsers bleef het ingevoerde stelsel gelden. Na 1955 bleef het cumulatieve cascadestelsel nog wel bestaan; er bleef een heffing van een bepaald percentage in alle fasen van het distributiekanaal van goederen en diensten bestaan met uitzondering van de detailhandel.

2.4 Het EEG- verdrag

In 1957 sloten de landen: België, Bondsrepubliek Duitsland, Frankrijk, Italië, Luxemburg en Nederland het verdrag tot oprichting van het Europese Economische Gemeenschap (EEG).⁷ Dit verdrag is in het leven geroepen om tot een harmonisatie van de belastingwetgeving te komen om zo de interne gemeenschappelijke markt van de lidstaten te bespoedigen. In het verdrag is het huidige art 93 EG-verdrag opgenomen (Het vroegere art. 99 EEG). Dit artikel dient ervoor te zorgen dat de omzetbelasting en andere indirecte belastingen worden geharmoniseerd, om zo tot een goed werkende interne markt te komen.⁸ Deze goedwerkende interne markt kon alleen bereikt worden wanneer er gezamenlijk en eensgezind de hinderpalen 'die in de belastingstelsels aanwezig waren' geëlimineerd konden worden. In het verdrag waren daarom ook enerzijds bepalingen opgenomen met betrekking tot de

---

⁵ C. Jansen, Nederlands Juristenblad, De Nederlandse Belastingdienst in de Tweede Wereldoorlog.

⁶ dr. K.M. Braun, Cursus Belastingrecht Archief 2012/OB.0.0.10.B

⁷ Verdrag van 25 maart 1957, TRB. 1957,91

⁸ dr. K.M. Braun, Cursus Belastingrecht Archief 2012/OB.0.0.10.C

mededingings voorwaarden en anderzijds bepalingen die de nationale belastingvoorschriften en de aanpassingen van belastingwetgevingen betroffen.⁹ Het verdrag is verschillende keren aangepast en is in 1992 vernoemd tot Europese Gemeenschap (EG-verdrag) waarna ook de Europese Unie werd ingesteld (EU-Verdrag).

2.5 Harmonisatie van de omzetbelasting

Volgens artikel 3 lid 3 van de VEU stelt de Unie zich als doel een interne markt tot stand te brengen. Harmonisatie van belastingwetgeving is een van de manieren om tot een goed lopende interne markt te komen. In art. 110 t/m 113 VWEU is de regelgeving betreffende de harmonisatie van de belastingwetgeving terug te vinden. Voor deze masterscriptie is art. 113 VWEU van belang (Het oorspronkelijke art. 99 en daarna art. 93 EEG). Deze bepaling stelt de harmonisatie van de wetgeving vast voor de omzetbelasting en andere indirecte belastingen, dit om concurrentievervalsingen tussen de EU-landen te voorkomen en zo de interne markt te bewerkstelligen.

2.6 Eerste en Tweede richtlijn

Om tot harmonisatie te komen van de omzetbelasting binnen de lidstaten heeft de Europese Commissie in 1962 een tweetal onderzoeken laten verrichten omtrent de nadelen van het bestaande omzetbelastingstelsel van de lidstaten door een onderzoek van een drietal subgroepen A,B en C.¹⁰ Ook werd er advies gevraagd aan het zogeheten Fiscaal en Financial Comité.¹¹ Beide onderzoeken hadden een verschillende opzet, maar kwamen tot eenzelfde antwoord met betrekking tot de nadelen in de bestaande stelsels van de lidstaten. Beide rapporten bevalen een invoering van een belasting over de toegevoegde waarde aan in plaats van het toen

---

⁹ Prof. mr. M.E. van Hilten en prof. dr. H.W.M. van Kesteren, Omzetbelasting twaalfde druk Par 3.3.1.

¹⁰ Europese Commissie, 1962: Algemeen rapport van de subgroepen A,B en C, ingesteld ter bestudering van de verschillende mogelijkheden tot harmonisatie van de omzetbelasting, BLZ.1.

¹¹ Het rapport van het Financial Comité wordt ook wel het Neumark- rapport genoemd.

gehanteerde cumulatief cascadestelsel.¹² Naar aanleiding van deze onderzoeken en de adviezen die hieruit voortgekomen zijn, werd in 1967 de Eerste en Tweede richtlijn inzake de omzetbelasting tot stand gebracht. Waar de Eerste richtlijn niet meer inhield dan een verbod op het voeren van een cumulatief cascadestelsel en een verplichting tot het invoeren van een stelsel met een belasting op de toegevoegde waarde met aftrek van voorbelasting, zette de Tweede richtlijn de grote lijnen uit wat de structuur van de belasting moest zijn. De lidstaten hadden nog wel de vrijheid omtrent de hoogte van de tarieven en het hanteren van vrijstellingen.¹³

2.7 De Zesde richtlijn

De EEG werd oorspronkelijk gefinancierd door contributies vanuit de lidstaten. Elke lidstaat betaalde haar gedeelte via een afgesproken verdeelsleutel. Deze methodiek van financiering veranderende zodra er sprake was van een douane-unie. In 1968 was de douane-unie een feit en moest er een weg gevonden worden naar eigen middelen.¹⁴ Deze eigen middelen zijn voortgekomen uit het zogenoemde eigen middelenbesluit.¹⁵ In 1970 was al snel duidelijk dat de traditionele eigen middelen¹⁶ op den duur niet toereikend genoeg was om een stabiele begroting te verzekeren voor de lidstaten. Er werd gezocht naar een additionele inkomstenbron. Hiervan werd de btw als meest geschikte additionele bron bevonden. De btw-middelen moest een bepaald percentage over de grondslag van omzetbelasting zijn, elke lidstaat moest een bepaald deel van haar opbrengsten van de omzetbelasting aan de EU af staan.

Het probleem was dat er niet tot een redelijke verdeling kon worden gekomen, omdat elke lidstaat een ander btw-systeem hanteerde. De komst van de zesde richtlijn¹⁷ moest deze problematiek omtrent het eerlijke verdelen verhelpen. Deze richtlijn

---

¹² Prof. mr. M.E. van Hilten en prof. dr. H.W.M. van Kesteren, Omzetbelasting twaalfde druk Par 3.4.1

¹³ dr. K.M. Braun, Cursus Belastingrecht Archief 2012/OB.0.0.10.C

¹⁴ Mr. R.A. Wolf, WFR,BTW en de financiering van Europa, WFR 2003/1553 Par.5

¹⁵ 70/243/EGK, EEG, Euratom, besluit van 21 april 1970 betreffende de vervanging van de financiële bijdrage van de lidstaten door eigen middelen van de Gemeenschappen, PbEG 1979 L94/19

¹⁶ Traditionele eigen middelen zijn: landbouwrechten en douanerechten.

¹⁷ 77/388/EEG, PbEG 1977L 145

bracht een harmonisatie van de begrippen binnen de btw tot stand. Enkele geharmoniseerde begrippen zijn: maatstaf van heffing, belastbaar feit, verschuldigdheid van de belasting en de vrijstellingen van de btw.¹⁸ Door de gelijke betekenis van deze begrippen binnen de lidstaten werd er een gelijke grondslag beoogd. Door de inwerkingtreding van de Zesde richtlijn was de Tweede richtlijn komen te vervallen. De Nederlandse wet werd in 1979 aangepast aan de bepalingen van de Zesde richtlijn. De Zesde richtlijn vormde tot 2007 de basis waarop de omzetbelasting binnen de lidstaten berustte.¹⁹

2.8 Invloed EU- recht op de wet OB

De Zesde richtlijn is de basis van de omzetbelasting binnen de lidstaten. Door de komst van de EU-richtlijnen is de Nederlandse wet OB in 1979 sterk veranderd. De lidstaten zijn niet geheel gebonden aan de richtlijnen. In art 288 VWEU staat dat de richtlijnen slechts een bindende kracht hebben ten aanzien van het te bereiken doel. Lidstaten mogen zelf beslissen op welke wijze zij de richtlijnen implementeren in de nationale wetgeving. Dit komt door het feit dat de richtlijn alleen bindend is ten aanzien van het uiteindelijk te bereiken resultaat. Dit is ook de reden dat de lidstaten meestal de richtlijn niet letterlijk implementeren in de nationale wetgeving. Het doel van een richtlijn is om de nationale wetgeving zo aan te passen om het doel van de gemeenschap te verwezenlijken. In de nationale rechtspraak zijn echter talloze arresten²⁰ te vinden waarin de Hoge Raad (hierna: HR) bepalingen vanuit de wet richtlijnconform uitlegt. Dit houdt in dat de bepalingen in de nationale wet steeds meer de kleur krijgen van de btw-richtlijn.²¹ De btw-richtlijn kan alleen aangepast worden indien er unanimititeit tussen de lidstaten is.

---

¹⁸ Mr. R.A. Wolf, WFR,BTW en de financiering van Europa, WFR 2003/1553 Par. 7

¹⁹ Prof. mr. M.E. van Hilten en prof. dr. H.W.M. van Kesteren, Omzetbelasting twaalfde druk Par 3.4.2.1.

²⁰ Zie arrest 24 april 1991, nr. 26878 BNB 1991/206, 7december 1994, nr. 29153 BNB 1995/87, 10 augustus 2007, nr. 43169 BNB 2007/277

²¹ Prof. mr. M.E. van Hilten en prof. dr. H.W.M. van Kesteren, Omzetbelasting twaalfde druk Par 3.5.1.2

2.9 in strijd met de richtlijn

De wet dient richtlijnconform te worden geïnterpreteerd in de Nederlandse wet OB. Deze richtlijnconforme interpretatie is alleen mogelijk wanneer wet en richtlijn niet in strijd zijn met elkaar. De vraag is echter wat de mogelijkheden zijn voor een ondernemer of burger als de wet van een lidstaat in strijd is met de richtlijn. Kan men zich dan beroepen op de richtlijn?

Deze vraag kan bevestigend worden beantwoord. Wel dient er cumulatief aan de volgende drie voorwaarden te zijn voldaan:²²

- 1. De uitvoeringstermijn van de richtlijn dient verstreken te zijn.*
- 2. De bepaling moet niet, niet tijdig of niet correct in nationaal recht zijn omgezet.*
- 3. De bepaling moet onvoorwaardelijk en voldoende nauwkeurig zijn of rechten vastleggen die een particulier tegenover de staat kan doen gelden.*

Wanneer cumulatief aan deze voorwaarden is voldaan, kan de belastingplichtige bij de rechter een beroep doen op de richtlijn wanneer deze voor hen voordeliger uitpakt.²³ Het tegenovergestelde is niet mogelijk. Een lidstaat kan niet door haar eigen nalatigheid de richtlijn toepassen wanneer dit voor haar voordeliger was geweest.²⁴

---

²² Prof. mr. M.E. van Hilten en prof. dr. H.W.M. van Kesteren, Omzetbelasting twaalfde druk Par 3.5.1.3.

²³ Zie HvJ. 26 februari 1977, VNO, nr. 51/76 BNB 1978/18.

²⁴ Zie o.a. HvJ 26 februari 1986, nr. 152/84, Marshall, r.o. 48 en HvJ 8 oktober 1987, nr. 80/86, Kolpinhuis Nijmegen BV, r.o 9.

Hoofdstuk 3 Werking van de omzetbelasting

3.1 Inleiding

De wet OB. is gebaseerd op de btw-richtlijn. Dit komt, omdat de nationale wetgeving richtlijn conform dient te worden opgesteld. In dit hoofdstuk wordt de systematiek van de Nederlandse wet OB kort doorlopen en wordt er stil gestaan bij de in de wet OB. opgenomen vrijstellingen. Voor deze thesis is het van belang om het effect van een vrijstelling in de wet OB. goed in beeld te brengen.

3.2 De belasting toegevoegde waarde

De omzetbelasting is een verbruiksbelasting, die beoogt om het verbruik van goederen en diensten door de consument te belasten. In art. 1 lid 2 van de btw-richtlijn is vastgesteld dat er *“een verbruiksbelasting wordt geheven die strikt evenredig is aan de prijs van goederen en diensten”*. De term verbruiksbelasting is echter erg misleidend, aangezien niet het verbruik, maar juist de bestedingen worden belast. Voor de wet OB maak het niet uit of het goed al dan niet verbruikt wordt.²⁵

Sinds 1933 wordt er omzetbelasting geheven. In de loop der jaren zijn er verschillende manieren van heffen geweest. Zo is er tot 1967 een cumulatieve cascade stelsel gehanteerd. Deze belasting zorgde ervoor dat bij elke stap van de productieketen belasting werd geheven zonder dat er enig recht op aftrek voorbelasting bestond. Vandaar de term “cumulatie”, dat belasting over belasting betekent. Door de invoering van de tweede richtlijn wordt er nu een belasting over de toegevoegde waarde gehanteerd, ook wel “de btw” genoemd. Hierbij heeft elke schakel in de productieketen recht op aftrek voorbelasting, dit in tegenstelling met het vroegere cascade stelsel²⁶. De uiteindelijke belastingdruk ligt bij de consument. Bij de methode “belasting toegevoegde waarde” wordt rekening gehouden met de

---

²⁵ J. Reugebrink, Omzetbelasting, Deventer: 1990, Blz. 6

²⁶ De vrijgestelde prestaties zijn hier een uitzondering op.

belasting die reeds voldaan is in de vorige fase van de bedrijfskolom. Dit gebeurt door in elke fase van de bedrijfskolom de belasting 'die over de omzet verschuldigd is' te verminderen met de belasting die in de vorige fase is voldaan en via een factuur aan de ondernemer in de volgende schakel in rekening is gebracht. Dit heeft als gevolg dat er op voorraden en bedrijfsmiddelen geen omzetbelasting drukt.²⁷ Hier bestaan echter wel uitzonderingen op. Dit is het geval wanneer er binnen een bedrijfsketen een bedrijf vrijgesteld presteert.

Een voorbeeld ter verduidelijking:

Voorbeeld 1:

Ondernemer A fabriceert een product en levert dit aan B voor € 500 excl. Btw

Prijs excl. Btw	€ 500
-----------------	-------

Btw 21%	€ 105
---------	-------

Prijs voor B	€ 605
--------------	-------

Ondernemer A voldoet € 105 aan de fiscus

Ondernemer B gaat dit ingekochte product nu bewerken en levert dit product vervolgens aan ondernemer C voor € 1000 excl. btw.

Prijs excl. btw	€ 1.000
-----------------	---------

Btw 21%	€ 210
---------	-------

Prijs voor C	€ 1.210
--------------	---------

Ondernemer B voldoet € 210 aan de fiscus. Echter ondernemer B heeft € 105 verrekenbare btw. Per saldo wordt er dus maar € 105 voldaan.

---

²⁷ Prof. dr. L.G.M. Stevens, Basisboek Belastingen 2007/2008, Par 12.1.c.

Ondernemer C verkoopt het product door aan de consument voor €1200 excl. btw. Incl. 21% btw is €1452. (€252 aan btw). Hij moet €252 voldoen, maar heeft een verrekenbare btw van €210 waardoor hij per saldo €42 dient te voldoen.

Wanneer de voldane btw wordt opgeteld $105+105+42=€ 252$

De totaal toegevoegde waarde is $500+500+200=€ 1.200$

Totaal toegevoegde waarde maal btw is $1200 \times 1,21 = € 1.452$

Dit voorbeeld laat zien dat er geen btw drukt op de producenten, maar alleen bij de consument.

3.3 Belastingsubject

Art. 1 wet OB. bepaald dat omzetbelasting geheven wordt over de leveringen van goederen en diensten, die in Nederland door een als zodanig handelende ondernemer onder bezwarende titel wordt verricht. Deze bepaling geeft een aantal belangrijke punten aan die vereist zijn om tot heffing over te kunnen gaan:

- Levering of dienst dient in Nederland plaats te vinden.
- De prestatie dient te worden verricht door een ondernemer.
- De levering van goederen is alleen belast indien de goederen op het tijdstip van leveren in het vrije verkeer zijn.²⁸

De prestatie dient verricht te worden door een ondernemer. In art. 2 van de btw-richtlijn staat echter dat de prestatie moet worden verricht door een als zodanig handelende belastingplichtige. De wet spreekt echter over een ondernemer terwijl de btw-richtlijn spreekt over een belastingplichtige. Dit oogt op een onjuiste implementatie van de richtlijn. De HR heeft beslist dat de Nederlandse wet geen enkel andere betekenis heeft willen toekennen dan aan de term “belastingplichtige”.²⁹

---

²⁸ Dit houdt in dat goederen niet onder een douane regeling vallen.

²⁹ HR 2 mei 1984, nr. 22.153 BNB 1984/295

Wanneer je eenmaal voldoet aan het “ondernemerschap” dan is er al snel sprake van een levering of een dienst in de hoedanigheid van een handelende ondernemer. Echter, er dient opgemerkt te worden dat wanneer een fietsenhandelaar als hobby postzegels verzamelt en doorverkoopt, deze verkopen dan onbelast kunnen zijn. Een ander voorbeeld hiervan is een uitspraak van het Hof Den Haag.³⁰ Een galeriehouder had zowel in privé schilderijen als zakelijk schilderijen in zijn bezit (voorraad schilderijen). Wanneer hij zijn privé schilderijen verkocht, werd dit niet als belaste handeling gezien, omdat hij de schilderijen al in bezit had voordat hij een ondernemer werd.

3.4 Ondernemer in de wet OB

Voor de Wet OB. is de ondernemer de belastingplichtige zoals reeds is besproken. De vraag speelt echter op wat er verstaan wordt onder het begrip “ondernemer”. Volgens art. 7 wet OB. is “eenieder die zelfstandig een bedrijf uitoefent” een ondernemer. Wat er wordt bedoeld met de term bedrijf is niet helder. In de btw-richtlijn komt het begrip bedrijf niet voor. Art 9 btw-richtlijn spreekt over een “economische activiteit”, deze term moet volgens de wet uitgelegd worden als alle werkzaamheden van een fabrikant, handelaar of een dienstverrichter, met inbegrip van de winning van delfstoffen, landbouw en de uitoefening van vrije of daarmee gelijkgestelde beroepen. Onder een economische activiteit wordt in het bijzonder de exploitatie van een lichamelijke of onlichamelijke zaak beschouwd om er duurzame opbrengst uit te verkrijgen. De HR heeft op 27 augustus 1985³¹ geoordeeld dat de term bedrijf van art. 7 wet OB. geen andere betekenis heeft willen toekennen dan de term “economische activiteit” zoals genoemd staat in art. 9 btw- richtlijn.

3.5 Belastingobject

Nu het duidelijk is wat er verstaan wordt onder een belastingplichtige dient er gekeken te worden wanneer er sprake is van een belastbaar feit. Zoals reeds in paragraaf 3.3 besproken is, wordt in art. 1 wet OB. bepaald dat omzetbelasting geheven wordt over de leveringen van goederen en diensten, die in Nederland door

---

³⁰ Hof Den Haag 28 oktober 1998, nr. 2386/87 M1

³¹ HR 27 augustus 1985, nr. 21.608 BNB 34

een als zodanig handelende ondernemer onder bezwarende titel worden verricht. In art. 3 wet OB. staat wat er bedoeld wordt met een levering van een goed en in art. 4 wet OB. staat wat er verstaan wordt onder een levering van een dienst. Er dient altijd eerst gekeken te worden wat er wordt verstaan onder een levering van een goed aangezien de wet OB. in art. 4 aangeeft dat een dienst alle prestaties, niet zijnde leveringen van goederen in de zin van art. 3 wet OB. zijn.

3.5.1 Levering goederen en diensten wet OB

In art. 3 lid 7 wet OB. staat de definitie van het begrip “goederen”. “Goederen zijn alle voor menselijke beheersing vatbare stoffelijke objecten, alsmede elektriciteit, gas, warmte, of koude en dergelijke”.

Nu het duidelijk is wat er onder een goed wordt verstaan, is het van belang om te weten wanneer er sprake is van een levering van een goed. In art. 3 lid 1 sub a wet OB. staat dat een levering van een goed de overdracht of overgang van de macht is om als eigenaar over een goed te beschikken.

Uit de Europese jurisprudentie volgt dat de beoordeling of er sprake is van een levering van een goed het nationale civielrecht eigenlijk geen rol van betekenis heeft, er dient aangesloten te worden bij Art 14 lid 1 Btw-richtlijn. Uit de rechtspraak van het HvJ. kunnen de volgende criteria worden uitgehaald voor de vaststelling of er sprake is van een belaste regeling:³²

1. *De levering wordt onder bezwarende titel verricht, dat wil zeggen dat er een rechtstreeks verband moet bestaan tussen de goederenlevering en een werkelijk door de belastingplichtige ontvangen tegenprestatie (HvJ 20 januari 2005, zaak C-412/03 (Scandic), NTFR 2005/113, met noot van Sanders),*
2. *Een levering die in alle lidstaten van de Europese Unie absoluut verboden is, is niet aan de btw onderworpen (HvJ 28 februari 1984, zaak 294/82 (Senta Einberger II), FED 1985/541, BNB 1987/6, en HvJ 5 juli 1988, zaak 269/86 (Mol), BNB 1988/303, FED 1988/496),*

---

³² Commentator mr. C.M. Ettema: NDFR Artikel 3.1 Wet OB 1968 levering van goederen,

3. *De belastingplichtige die het goed levert heeft het desbetreffende goed geheel of gedeeltelijk tot zijn bedrijfsvermogen gerekend (HvJ 4 oktober 1995, zaak C291/92 (Armbrecht), BNB 1996/62, met noot van Van Hilten, HvJ 8 maart 2001, zaak C-415/98 (Backsi), NTFR 2001/449, met noot van Nieuwenhuizen, BNB 2001/200, met noot van Van Kesteren, HvJ 8 mei 2003, zaak C-269/00 (Seeling), NTFR 2003/869, met noot van Nieuwenhuizen, en HvJ 21 april 2005, zaak C-25/03 (HE) (punt 46), BNB 2005/229, met noot van Van Hilten).*

Zoals eerder aan bod is gekomen, is alles wat geen levering van een goed is, beschouwd kan worden als een dienst volgens art. 4 lid 1 wet OB., mits er een vergoeding tegenover staat. Het begrip “dienst” is zowel in de btw-richtlijn als in de wet OB. ruim gedefinieerd. Dit ruime begrip “alles wat geen levering van een goed is, is een dienst” is vrij begrijpelijk voor de wet OB. Alle consumptieve uitgaven dienen in de heffing te worden betrokken.

3.6 Aftrek voorbelasting

Zoals in hoofdstuk 2 aan bod is gekomen, bestond voor de invoering van de btw-richtlijnen een cumulatief belastingstelsel zonder recht van aftrek voorbelasting. Doordat dit systeem veel nadelige effecten had, is in de jaren zestig een geharmoniseerd Europees systeem ingevoerd waar de belastingdruk op de eindverbruiker berust.

Iedere ondernemer die zelfstandig een goed of een dienst levert, dient in beginsel btw in rekening te brengen bij diegene die het afneemt. In art. 2 wet OB. wordt aangegeven dat op de verschuldigde belasting in aftrek wordt gebracht, de belasting die aan de ondernemer in rekening is gebracht voor de aan hem verrichte leveringen van goederen en diensten. Het uiteindelijke btw-bedrag dat een desbetreffende ondernemer op aangifte dient te voldoen, is het bedrag dat hij ontvangen heeft van zijn verkopen minus de door hem betaalde btw over zijn inkopen. Uiteindelijk kan dit bedrag ‘dat de ondernemer aan de belastingdienst dient te voldoen’ zowel een positief als een negatief bedrag zijn. Bij een negatief saldo bestaat er een recht op

teruggaaf, zie art. 17 wet OB. De aan de ondernemer in rekening gebrachte btw komt alleen in aftrek indien er voldaan is aan art. 15 wet OB.

Het systeem is zo neergelegd in de btw-richtlijn dat er normaal gesproken geen btw blijft drukken bij de ondernemer. De enige die de belastingdruk voelt, is normaal gesproken de eindgebruiker die geen recht op aftrek voorbelasting heeft. Een uitzondering hierop zijn de ondernemers die vrijgesteld presteren. Deze ondernemers hebben voor zover de btw ziet op goederen en diensten die worden gebruikt voor vrijgestelde prestaties veelal geen recht op aftrek voorbelasting en verkeren daardoor voor die handelingen in dezelfde positie als de consument (aan het einde van de productieketen). Een goed voorbeeld van de uiteindelijke belastingdruk is het Hongkong-arrest.³³ Hierin wordt gezegd dat de belasting niet meer aftrekbaar is zodra men aan het einde van de transactieketen is gekomen.

Wanneer goederen zowel gebruikt worden voor belaste prestaties als voor vrijgestelde prestaties dan is deze slechts prorata aftrekbaar.³⁴ Art. 15 lid 6 wet OB. jo. Art. 11 t/m 15 uitv.besch. wet OB. zegt dat er gekeken dient te worden naar de verhouding tussen de omzet die gegenereerd is met belaste prestaties en het gedeelte dat met vrijgestelde prestaties is gegenereerd. Alleen het gedeelte dat met de belaste prestaties is verdiend, mag worden afgetrokken.

3.7 Het tarief

Per 1 januari 2013 is het btw tarief verhoogd tot 21%.³⁵ In de wet OB. kennen we buiten het 21% tarief ook een verlaagd 6% tarief en een 0% tarief.

Het algemene tarief van 21% is geldig op alle diensten, leveringen en intracommunautaire verwervingen en voor de invoer van goederen tenzij anders bepaald is in de wet.

---

³³ HvJ EG 1 april 1982, zaak 89/81 r.o 9

³⁴ zie art. 173-175 btw-richtlijn.

³⁵ Overgangsrecht Wet uitwerking fiscale maatregelen Begrotingsakkoord 2013

Een uitzondering op het algemene tarief is het 6% tarief. Dit lage tarief is geldig voor de leveringen van intracommunautaire verwervingen en invoer van goederen en voor de diensten die zijn genoemd in de bij de wet behorende Tabel I.

Buiten het verlaagde tarief is er nog een 0% tarief. Dit 0% tarief geldt voor de goederen en diensten die genoemd zijn in Tabel II van de wet OB. Tabel II geldt vooral voor de internationale goederen- en dienstenverkeer. Ook geldt het tarief voor sommige prestaties van internationale organisaties.³⁶

3.7.1 Belastingdruk

Normaliter wordt de belastingdruk 'die op een bepaald goed drukt' bepaald door het tarief dat de laatste ondernemer in de bedrijfskolom dient te voldoen. Het lage btw-tarief heeft dus geen effect op de uiteindelijke belastingdruk voor de bedrijven, maar heeft alleen gevolgen voor de consument. Een ondernemer die een prestatie verricht tegen het lager tarief geeft ook een lagere belastingclaim door. Wanneer de afnemer presteert tegen het 21% tarief is het effect van het lage tarief nihil. Dit wordt ook wel het "inhaaleffect" genoemd. Een voorbeeld hiervan is bij boeken. Voor boeken geldt namelijk een 6% tarief. Op papier waar een boek uit bestaat geldt een 21% tarief. De vooraftrek zit op de inkopen en dat is 21% daarvan wordt 6% afgedragen over de verkopen. Op het eindproduct bij de consument drukt slecht 6% BTW. In de voorfase is dus alles verrekend. Ook al zitten er elementen in het productieproces van 21%. Bij de consument drukt slechts 6% BTW.

Wanneer de vergelijking in belastingdruk wordt gemaakt tussen het 0% tarief en de in art. 11 wet OB. opgenomen vrijstellingen dient er opgemerkt te worden dat bij een vrijgestelde prestatie geen recht is op aftrek voorbelasting, dit in tegenstelling tot het 0% tarief. Hierdoor blijft de in rekening gebrachte btw bij vrijgestelde ondernemingen drukken. Het recht op vooraftrek is het enige verschil met het 0% tarief.

---

³⁶ Mr. M.C. van den Oetelaar, Mr. E.H.A.M. Thijssen, NDFR Commentaar Art. 9 wet OB

Een vrijstelling kan kostprijsverhogend zijn, waardoor de consument de niet in aftrek gebrachte btw dient te betalen, dit omdat vrijgestelde ondernemingen de bij hen in rekening gebrachte btw in de kostprijs doorberekenen.

3.8 Vrijstellingen

Zoals hiervoor is besproken heeft een ondernemer 'die een belaste prestatie verricht' recht op aftrek voorbelasting, zodat er geen cumulatie van btw ontstaat in de bedrijfskolom. De uiteindelijke heffing van de btw vindt plaats wanneer er zich een overgang voordoet van de ondernemerssfeer naar de consumptieve sfeer. Dit komt door het feit dat bij gebruik van goederen en diensten in de particuliere sfeer de afnemer de btw niet bij de fiscus kan terugvorderen. Het kan voorkomen dat ook in het huidige btw-systeem cumulatie van de btw plaatsvindt binnen de bedrijfskolom. Hiervan is sprake wanneer een vrijgestelde ondernemer op zijn beurt prestaties verricht aan ondernemers die wel recht hebben op aftrek voorbelasting. Dit komt doordat de vrijgestelde ondernemers de bij hun in rekening gebrachte btw in de kostprijs verwerken. Dit werkt voor de vrijgestelde ondernemingen kostprijsverhogend. De ondernemer die wel recht heeft op aftrek voorbelasting kan de in de kostprijs verwerkte btw niet aftrekken. Deze vrijgestelde activiteiten vinden voornamelijk plaats in de sociaal-culturele sector en in de bancaire-verzekeringsector.³⁷

Vrijstellingen in de btw kunnen verdeeld worden in twee groepen, namelijk de vrijgestelde groep met recht op aftrek voorbelasting en de groep zonder recht op aftrek voorbelasting.³⁸ In deze scriptie zal alleen de groep worden behandeld die geen recht op aftrek voorbelasting heeft.

3.8.1 Vrijstelling voor algemeen belang en de bancaire- verzekeringssector.

Binnen de groep vrijstellingen die geen recht hebben op aftrek voorbelasting bestaan twee groepen. Een groep van algemeen belang en de overige vrijstellingen die om

---

³⁷ drs.J.H. Blommers en Prof. dr. R N.G. van der Paardt, BTW en overdrachtsbelasting in de vastgoedsector editie 2011, Par. 1.4

³⁸ Zie art. 132 t/m 166 btw-richtlijn.

administratief-technische redenen of voorkoming van dubbele heffing (bijvoorbeeld assurantiebelasting, kansspelbelasting of overdrachtsbelasting) zijn opgenomen. De belangrijkste vrijstellingen uit deze groep vormen de vrijstellingen in de bancaire- en verzekeringssector.

De vrijstellingen om het algemeen belang te behartigen van de particuliere consument hebben tot doel bepaalde diensten minder te belasten om de gebruiker niet te confronteren met een hoge btw-druk. Te denken valt aan de prestaties in de eerste levensbehoeftefeer.³⁹

Buiten de vrijstellingen van algemeen belang zijn er ook vrijstellingen in het leven geroepen waarin een technische en/of politiek-economisch ten grondslag ligt. Denk hierbij vooral aan de bancaire-verzekeringsector. “*Want hoe verkoopbaar is het politiek bezien om kredietverlening in de heffing te betrekken*”, en wanneer je dit wel in de heffing wilt betrekken, hoe zou je de geldtransacties dan in de heffing betrekken?⁴⁰ De vrijstellingen voor de financiële verrichtingen zijn vooral gelegen in het feit dat vaststelling van de belastbare grondslag erg veel moeilijkheden oplevert. Dit heeft het HvJ ook aangegeven in het arrest Velvet Steel⁴¹.

3.8.2 Effect van een vrijstelling

De kern van een vrijstelling is dat de vrijgestelde belastingplichtige geen btw in rekening brengt over de prestatie die hij verricht. Wanneer de ondernemer de prestatie verricht aan een particulier of aan een ondernemer die ook vrijgesteld presteert dan heeft de vrijstelling geen nadelig effecten voor de consument. De belastingdruk wordt in dit geval verminderd en de afnemers hebben een voordeel aangezien er geen btw drukt op de desbetreffende dienst of goed dat zij afnemen. Het voordeel van de vrijstelling wordt groter naarmate de marge ‘die de presterende ondernemer hanteert’ groter is.⁴²

---

³⁹ Hieronder wordt verstaan: de medische sfeer, onderwijs en prestaties op sociaal cultureel gebied.

⁴⁰ Prof. mr. M.E. van Hilten en prof. dr. H.W.M. van Kesteren, Omzetbelasting twaalfde druk Par 10.2.2

⁴¹ HvJ 19 april 2007 C-455/05 Velvet Steel

⁴² Prof. mr. M.E. van Hilten en prof. dr. H.W.M. van Kesteren, Omzetbelasting twaalfde druk Par 10.2.1

Er bestaat ook een keerzijde aan deze vrijstelling, als een vrijgestelde ondernemer een goed of een dienst afneemt van een belaste ondernemer. Zij kan de in de prijs berekende btw niet in aftrek brengen. Hierdoor blijft de voorbelasting van de vrijgesteld presterende ondernemer op deze diensten en/of goederen drukken. Hierdoor kan er eveneens cumulatie van de belasting ontstaan wanneer de vrijgestelde ondernemer op zijn beurt weer levert aan een belaste ondernemer. De belasting die in de prijs was verdisconteerd, zal door de afnemer weer in de vergoeding worden meegerekend en ditmaal is er wel btw verschuldigd. De marges zijn hier van belang voor de mate van het nadeel. Hoe hoger de marge is die de vrijgestelde ondernemer toevoegt aan het product des te kleiner is het nadeel.⁴³ Hierna volgt een drietal voorbeelden om de invloed van de btw- vrijstelling in kaart te brengen.

Voorbeeld 1:

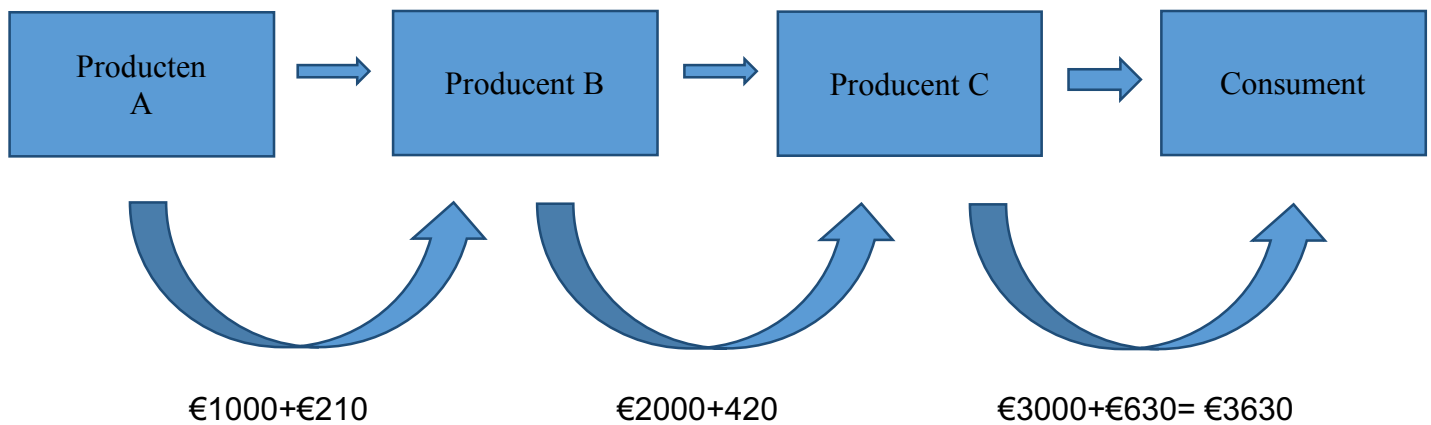
De volgende situatie wordt geschetst: In voorbeeld 1 is de situatie zonder vrijgestelde producent uitgewerkt. In voorbeeld 2 is de situatie uitgewerkt waar de vrijgestelde producent achter in de bedrijfskolom is gevestigd en in voorbeeld 3 waar de vrijgestelde producent midden in de bedrijfskolom zit.

De standaardsituatie is als volgt: stel we hebben een bedrijfskolom met 3 producenten en aan het einde van de bedrijfskolom een consument. Iedere ondernemer voegt €1000 waarde aan het product toe en we gaan uit van een btw-tarief van 21%. Alle producenten presteren belast en hebben recht op aftrek voorbelasting.

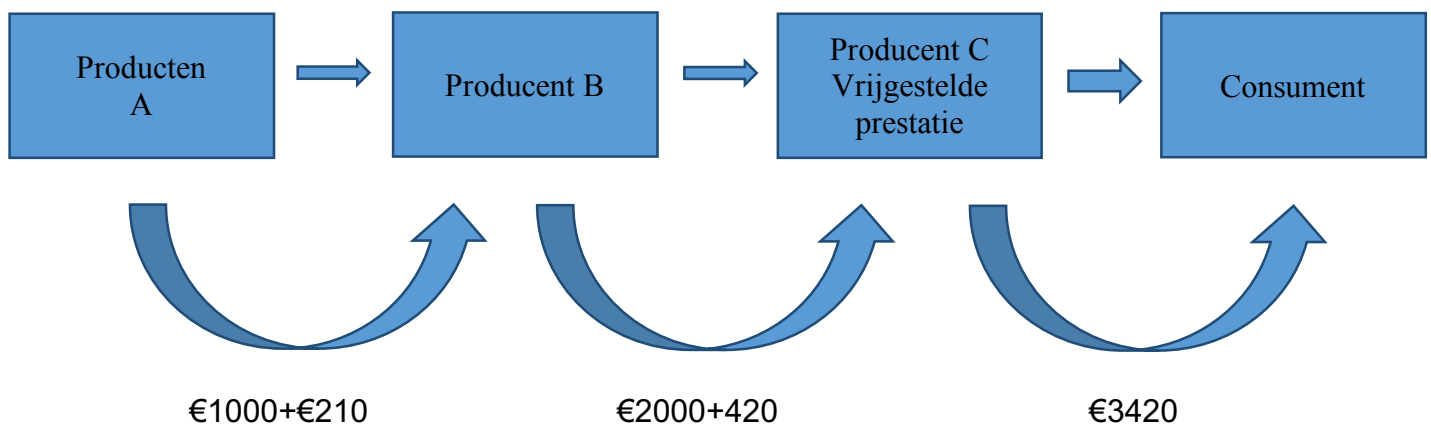
---

⁴³ Prof. mr. M.E. van Hilten en prof. dr. H.W.M. van Kesteren, Omzetbelasting twaalfde druk Par 10.2.1

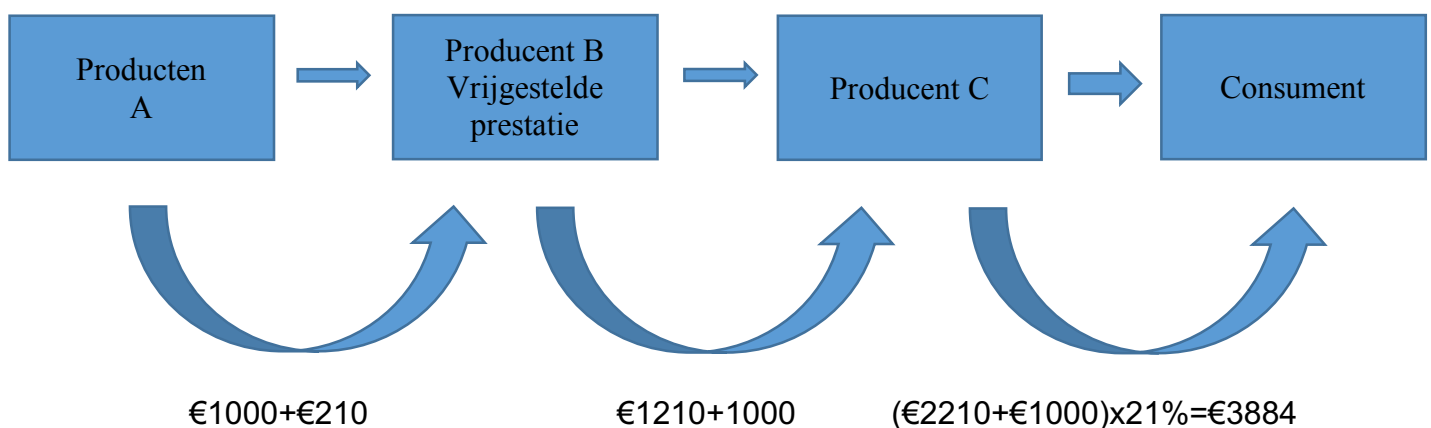
Voorbeeld 1:

Voorbeeld 2:

Voorbeeld 3:

Zoals te zien in de voorbeelden kan de vrijstelling zowel een voordeel als een nadeel opleveren voor de consument. Hoe eerder de producent 'die vrijgestelde prestaties

verricht' in de bedrijfskolom zit, hoe groter het nadeel is voor de consument. Dit komt door de btw-cumulatie, de vrijgestelde ondernemer kan immers de in rekening gebrachte btw niet in vooraftek nemen waardoor hij de btw doorberekent in zijn kostprijs. De volgende schakel in de bedrijfskolom kan wel de btw aftrekken, er wordt echter zonder btw geleverd maar er zit wel btw in de kostprijs verdisconteerd waardoor er nu een cumulatie van btw ontstaat. Dit wordt ook wel "spookbelasting" genoemd. Dit effect wil men juist voorkomen zoals eerder in hoofdstuk 2 aan bod is gekomen.

Hoofdstuk 4: Outsourcing

4.1 Inleiding

“Outsourcing” is in de huidige tijd geen onbekend begrip meer. Steeds meer bedrijven besteden verschillende bedrijfstakken uit aan bedrijven die in deze bedrijfsprocessen gespecialiseerd zijn. Bedrijven besteden heden ten dage steeds meer randzaken uit, zodat zij zich kunnen focussen op de corebusiness. Dit betekent dat bedrijven zich steeds meer specialiseren in die dingen waar zij goed in zijn. Ook scholen, ziekenhuizen en banken besteden steeds meer bedrijfsprocessen uit om zich professioneler te kunnen richten op hun corebusiness.

In dit hoofdstuk wordt besproken wat outsourcen inhoudt en welke voor- en nadelen dit proces heeft.

4.2 Outsourcing

Outsourcen is een oud begrip dat in de loop der tijd steeds meer gangbare definities heeft gekregen. Enkele termen ‘die ontstaan zijn binnen het begrip outsourcen’ volgens het boek van Errol van Engelen⁴⁴ zijn : BPO, Offshoring outsourcing, uitbesteden, Traditionele outsourcing en Outtasking. Er zijn ongetwijfeld meer termen te bedenken binnen het begrip outsourcing. Het komt erop neer dat alle termen een gezamenlijk doel hebben namelijk; het verbeteren van een bedrijfsproces door het proces door een gespecialiseerde derde te laten verrichten.

4.2.1 Motieven voor outsourcing

Steeds meer bedrijven gaan outsourcen. Ook ziekenhuizen, banken en scholen besteden steeds meer taken uit. Ze krijgen steeds meer de vorm van een professionele onderneming. Om tot professionaliteit te komen dienen er bepaalde bedrijfsprocessen geoutsourcet te worden, voornamelijk de ICT-diensten, catering en de financiële zaken.

---

⁴⁴ Errol van Engelen, Outsourcing: lokaal kostenbeheer, globale levering, 2005

De belangrijkste reden waarom bedrijven gaan outsourcen, is dat bedrijven door middel van outsourcen zich beter kunnen focussen op de corebusiness (veelal gaat het bij bedrijven om het verlagen van de IT-kosten).⁴⁵

Dit is het geval bij zowel ziekenhuizen als scholen en financiële instellingen. Alle hiervoor genoemde sectoren krijgen steeds meer te maken met een geautomatiseerde omgeving. Zo dienen ziekenhuizen steeds meer op de kosten te letten en dienen zij met de tijd mee te gaan. Te denken valt aan financiële en logistieke basisprocessen die steeds meer worden geautomatiseerd en de HRM/ salarisfunctionaliteiten die worden geautomatiseerd. Voor een ziekenhuis is het meestal onmogelijk om deze processen intern te organiseren waardoor deze processen vaak worden uitbesteed.⁴⁶ Ook scholen krijgen steeds meer met IT-diensten te maken. Steeds meer lessen zijn digitaal te volgen en het lesgeven met boeken is bijna verleden tijd. Bij de financiële dienstverlening gaan al langere tijd veel dingen geautomatiseerd, denk aan online betalen en het online aanvragen van financiële gegevens, zoals hoeveel kan ik lenen voor mijn hypotheek.

De voornaamste motieven voor het outsourcen zijn in de meerderheid van de gevallen:⁴⁷

1. Het verbeteren van het bedrijfsproces.
2. Het zoveel mogelijk verlagen van kosten van het bedrijfsproces.
3. Het kunnen concentreren op de corebusiness van het bedrijf.

4.2.2 Voordelen van outsourcen

Bedrijven besteden heden ten dage steeds meer bedrijfsprocessen uit, omdat de leverancier de uitbestede processen veelal voor een lager tarief kan leveren dan de totale interne kosten. Dit komt, omdat deze bedrijven beschikken over:⁴⁸

---

⁴⁵ Errol van Engelen, Outsourcing: lokaal kostenbeheer, globale levering, 2005 blz. 6

⁴⁶ <http://www.zorgvisie.nl/ICT/Nieuws/2014/11/Ziekenhuizen-storten-zich-op-ERP-20-1635362W>

⁴⁷ Errol van Engelen, Outsourcing: lokaal kostenbeheer, globale levering, 2005 blz. 161

⁴⁸ Errol van Engelen, Outsourcing: lokaal kostenbeheer, globale levering, 2005 blz. 12

- schaalvoordeel;
- nieuwe technologieën;
- betere processen;
- focus op de uitbestede processen als core competentie;
- beschikken over een diepere expertise;
- meer toegang hebben tot uniek talent.

Doordat deze leveranciers zich veelal richten op alleen hun corebusiness hebben zij meer kwaliteiten in huis voor bijvoorbeeld het beheren van de IT-afdeling dan dat een school, ziekenhuis of een bank dit intern zou kunnen bewerkstelligen. Dit brengt met zich mee dat een bedrijf een bepaalde afdeling uitbesteedt waardoor de kwaliteit van het product omhoog gaat en de kosten naar beneden gaan, omdat de leverancier veel meer gespecialiseerd is in het verlenen van deze diensten en daardoor efficiënter te werk gaat dan dat een school, ziekenhuis of een financiële instelling dit intern kan bewerkstelligen.

4.2.3 Nadelen van outsourcing

Nadelen die kunnen worden ervaren bij outsourcing zijn:⁴⁹

1. Mogelijk verlies op de controle van het uitbestede proces.
2. Verlies van flexibiliteit binnen de onderneming.
3. Negatieve impact op de medewerkers.

Het verlies van de controle kan zich voordoen in gevallen waarin het bedrijf kritische informatie dient te verkrijgen van de ingehuurd specialist. Het bedrijf dat outsourcet is afhankelijk geworden van deze noodzakelijke informatie. Bij zo'n situatie is een bedrijf te afhankelijk geworden van de leverancier waardoor dit geen ideale situatie oplevert voor het bedrijf. Dit kan resulteren in het eventueel terugdraaien van een gedeelte van de bedrijfstak dat uitbesteed is.

Het verlies van flexibiliteit doet zich met name voor, omdat een gedeelte dat langdurig geoutsourcet is moeilijk teruggedraaid kan worden. Dit komt mede doordat

---

⁴⁹ Errol van Engelen, Outsourcing: lokaal kostenbeheer, globale levering, 2005 blz. 14

de technologie verandert binnen de tijd dat bedrijfstakken uitbesteed zijn. Het kan dus een zogeheten “point of no return” worden. Het is voor een bedrijf in de toekomst bijna onmogelijk geworden om een bedrijfstak dat uitbesteed is weer intern in de organisatie op te nemen.

Het outsourcen van een bedrijfsproces kan ook negatieve gevolgen hebben op het personeel. De personeelsleden zouden dit als een aanval op hun arbeidsplaats binnen het bedrijf kunnen zien. Onzekerheid bij het personeel kan toeslaan, wat geen positief effect heeft op de werkvloer.

Hoofdstuk 5: Vrijgesteld presterende bedrijven en outsourcing

5.1 Inleiding

Vrijgesteld presterende bedrijven hebben volgens de btw-richtlijn geen recht op aftrek voorbelasting. Wanneer bedrijven die vrijgesteld presteren alle bedrijfsprocessen intern houden, wordt er geen btw in rekening gebracht door bijvoorbeeld de interne IT-afdeling of de catering die intern geregeld wordt.⁵⁰ Steeds meer ondernemingen besteden in de huidige tijd meer bedrijfsprocessen uit om zich volledig op de corebusiness te kunnen focussen. De vraag die opkomt is wanneer er btw in rekening gebracht wordt door de leveranciers die voor een bedrijf een bepaald bedrijfsproces uit handen neemt die vrijgesteld presteert en welke gevolgen dit met zich meebrengt.

In dit hoofdstuk wordt gekeken naar de reikwijdte van de vrijstellingen die opgenomen zijn in de btw-richtlijn, welke gevolgen deze reikwijdte heeft voor de bedrijven die vrijgesteld presteren, maar wel bedrijfsonderdelen outsourcen. Verder wordt er in dit hoofdstuk onderzocht in hoeverre er door de vrijstelling outsourcing- en investeringsbeslissingen worden verstoord.

5.2 De financiële vrijstelling

Om in kaart te brengen wat het effect is op de outsourcing- en investeringsbeslissingen door vrijgestelde presterende financiële bedrijven is het van belang na te gaan wanneer men valt onder art. 135 lid 1 sub b t/m g btw-richtlijn en wat het doel van de vrijstelling is. In het arrest *Velvet Steel*⁵¹ heeft het HvJ EG zich uitgelaten over het doel van de vrijstelling, wanneer men onder deze vrijstelling valt. In het arrest *Velvet & Steel* oordeelt HvJ EU in r.o. 24 dat het doel van de financiële vrijstelling is: *“Het verhelpen van de moeilijkheden in verband met de vaststelling van*

---

⁵⁰ Dit komt omdat deelname aan het economisch verkeer ontbreekt.

⁵¹ HvJ EG 19 april 2007, nr. C-455/05 (*Velvet & Steel*)

de belastbare grondslag en het bedrag van de aftrekbare btw en het voorkomen van een verhoging van de kostprijs van het consumentenkrediet”.

HvJ EU oordeelt in r.o. 22 dat onder de vrijstelling de volgende financiële diensten vallen: *“het verlenen van kredieten, handelingen en bemiddelingen van deposito’s, rekeningcourantverkeer, betalingen, overmakingen, schuldvorderingen, cheques, en andere handelspapieren, betaalmiddelen, aandelen en waardepapieren, beheer van gemeenschappelijke beleggingsfondsen”.*

Deze handelingen hoeven niet per definitie door een financiële instelling of bank te worden verricht.⁵² Om te kijken of een bepaalde handeling onder art. 135 van de btw-richtlijn valt, dient er volgens de rechtspraak van het Hof gekeken te worden naar de basis van de aard van de geleverde diensten en niet naar de basis van de werkzaamheden van de verrichter of de ontvanger van de dienst.

Uit dit arrest kan geconcludeerd worden dat andere verbintenissen dan financiële verbintenissen buiten de werkingssfeer van de vrijstellingsbepaling vallen.

De fiscale behandeling van outsourcing door een vrijgestelde financiële instelling kwamen ook aan het licht bij de volgende twee arresten: SDC arrest en CSC.⁵³ Deze arresten zullen in het vervolg kort uiteengezet worden om de fiscale behandeling in kaart te brengen bij outsourcing door vrijgesteld presterende financiële instellingen.

5.2.1 Arrest SDC Sparekassernes Datacenter

SDC is een btw-plichtige vereniging gevestigd in Denemarken. Zij verrichtte voor de bij haar aangesloten leden (banken) diensten. Deze diensten bestonden uit een aantal onderdelen die zo tezamen de dienst vormde. De hoofddiensten waren het uitvoeren van betalingen en overmakingen van geld en het handelen in waardepapieren. Deze diensten werden door SDC elektronisch verricht. De diensten werden pas verricht nadat zij opdracht hadden gekregen van de bank. De naam van

---

⁵² Zie arrest HvJ EU, 5 juni 1997, Sparekassernes Datacenter (SDC), C-2/95 r.o 32 en HvJ EG, 26 juni 2003, MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring nr. C-305/01 r.o. 64 en HvJ EG, 4 mei 2006, Abbey international, C-169/04 r.o.66

⁵³ HvJ EG, 5 juni 1997, C 455/05 Sparekassernes Datacenter (SDC)
HVJ EG, 13 december 2001, C-235/00 (CSC Financial Services LTD)

SDC werd niet aan de klanten medegedeeld. In geschil was dat de Deense belastinginspecteur vond dat deze diensten niet onder de vrijstelling van art. 13B onderdeel d van de Zesde richtlijn⁵⁴ vielen, terwijl SDC wel vond dat haar verrichte diensten onder de vrijstelling moesten vallen.

De Deense nationale rechter heeft zes prejudiciële vragen voorgelegd aan het HvJ (zie r.o. 15). *“Met deze vragen wenst de verwijzende rechter verduidelijking te krijgen of art. 13 B, onderdeel d van de Zesde richtlijn moet worden uitgelegd, dat de diensten die aan de banken en hun cliënten worden geleverd door een computercentrum dat is opgericht om de gemeenschappelijke belangen van de banken te dienen, vrijgesteld zijn van de btw, wanneer die diensten bijdragen tot de uitvoering van de betalingstransacties, advies betreffende de handel in waardepapieren en beheer van depots.”*

In r.o. 20 verwijst het HvJ EU eerst naar eerdere jurisprudentie dat de bewoording van de vrijstellingen ‘die in de richtlijn zijn opgenomen’ strikt moet worden uitgelegd. Dit komt door het feit dat de vrijstelling een afwijking is van de algemene beginselen van de wet OB, namelijk dat omzetbelasting wordt geheven over alle handelingen die door de belastingplichtige onder bezwarende titel wordt verricht.

Het HvJ EG concludeert in r.o. 66 dat wil men spreken over een vrijgestelde handeling volgens art. 13B, onderdeel d lid 3 en 5 Zesde richtlijn, *“dan dienen de door SDC “verrichte diensten een afzonderlijk geheel te vormen, dat de kenmerkende en essentiële functies van een in de vorige rechtsoverwegingen beschreven dienst vervult. Om als handeling betreffende overmakingen te worden aangemerkt, moeten de verrichte diensten dus leiden tot een overmaking van geld en moeten zij dus juridisch en financiële wijzigingen meebrengen”*.

Verder mag het niet gaan om een ondersteunende materiële of technische dienst en dient er gekeken te worden naar de aansprakelijkheid van SDC jegens de banken. Deze dient verder te gaan dan alleen de technische aspecten. Om onder de vrijstelling van art. 13B onderdeel d van de Zesde richtlijn te vallen dient de

---

⁵⁴ Het huidige art. 135, eerste lid onderdeel d btw- richtlijn.

aansprakelijkheid van de geleverde dienst zich uit te strekken tot de kenmerkende en essentiële elementen van de handeling.

Uit dit arrest kan geconcludeerd worden dat de door banken uitbestede diensten aan derden ook onder de financiële vrijstelling kunnen vallen mits de verrichte dienst de essentiële functies vervult die kenmerkend zijn voor de vrijgestelde handeling zoals opgenomen staat in de richtlijn. Bovendien kan er worden geconcludeerd dat het uitbesteden van een IT-dienst zonder financiële betrokkenheid niet onder de financiële vrijstelling kan vallen, zo ook de catering van een financiële instelling of andere investeringen die btw belast zijn. Hieruit kan geconcludeerd worden dat er sprake kan zijn van cumulatie van de btw, omdat de in rekening gebrachte btw niet in aftrek kan worden gebracht door de bank en deze btw in de kostprijs zal moeten doorberekenen aan de klant.

5.2.2 Arrest CSC Financial services LTD⁵⁵

CSC is een bedrijf dat callcenter werkzaamheden verricht voor banken. In het betreffende arrest verricht CSC verschillende diensten voor Sun Alliance Group⁵⁶. In geschil was of deze uitbestede diensten al dan niet onder de vrijstelling van art. 13B sub d Zesde richtlijn⁵⁷ vielen en er dus wel of geen btw verschuldigd zou zijn over de geleverde diensten.

CSC verricht de callcenter werkzaamheden, dit houdt in dat zij alle klantencontacten van Sun Alliance met betrekking tot de verkoop van bepaalde financiële producten op zich neemt. De verkoop zelf vormde geen onderdeel van de dienst. Het ging hier om een investeringsproduct met de naam "Daisy personal equity plan", dit betrof participaties in een beleggingsfonds. CSC verstreekte potentiële beleggers de benodigde informatie over het Daisy personal equity plan, maar mocht volgens de nationale wetgeving geen raad geven. CSC verwerkt eveneens de aanvragen van de potentiële beleggers en controleert of deze formulieren naar behoren zijn ingevuld. Sun Alliance vergoedt de diensten van CSC volgens een tarief dat bestaat uit een

---

⁵⁵ HVJ EG, 13 december 2001, C-235/00 (CSC Financial Services LTD)

⁵⁶ Sun Alliance Group is een groep vennootschappen die beleggingsfondsen en spaarplannen voor particulieren beheren.

⁵⁷ Het huidige art. 135, eerste lid onderdeel d btw- richtlijn

vast gedeelte en een gedeelte dat afhangt van het aantal telefoongesprekken en transacties.

De Commissioners⁵⁸ besliste dat deze verrichte diensten niet krachtens art. 13B, Zesde richtlijn van de btw waren vrijgesteld, terwijl CSC wel vond dat deze verrichte diensten onder de vrijstelling vallen. De Britse nationale rechter besloot tot het stellen van een prejudiciële vraag die uit twee delen bestond.

De kern van de vraag in dit arrest was of de activiteiten die CSC verrichtte voor Sun Alliance Group aangemerkt konden worden als bemiddeling volgens art. 13B, sub d, punt 5 Zesde Richtlijn (Het huidige art. 135, lid 1, onderdeel f btw-richtlijn).

HvJ vat in r.o. 41 de prejudiciële als volgt samen:

“Gelet op bovenstaande overwegingen moet op de vraag van de verwijzende rechter worden geantwoord, dat art 13 B, sub d, punt 5, Zesde richtlijn aldus moet worden uitgelegd:”

- *De bewoordingen handelingen inzake waardepapieren doelen op de handelingen die de rechten en verplichtingen van de partijen op waardepapieren kunnen doen ontstaan, wijzigen of doen tenietgaan,*
- *De bewoordingen inzake waardepapieren niet doelen op diensten waarbij enkel informatie over een financieel product wordt verstrekt en in voorkomend geval de verzoeken om inschrijving op de betrokken waardepapieren in ontvangst worden genomen en verwerkt, zonder dat zij ook de uitgifte ervan omvatten.*

Uit het CSC-arrest valt af te leiden dat het SDC-arrest gezien kan worden als het hoofdarrest omtrent de fiscale behandeling van outsourcen door een btw vrijgesteld presterende financiële onderneming. Net als bij het SDC-arrest dient er geconcludeerd te worden dat de reikwijdte van de financiële vrijstelling strikt genomen dient te worden en dat de breedte van de vrijstelling beperkt is. Wanneer niet cumulatief aan de de eisen van het HvJ wordt voldaan, valt de uitbestede dienst

---

⁵⁸ Commissioners zijn in de VK bevoegd om de btw te innen.

niet onder de vrijstelling en dient de prestatie geleverd te worden met btw die de financiële instelling niet in vooraftrek kan brengen. Ook in het CSC-arrest is te zien dat het effect van cumulatie kan ontstaan bij outsourcen.

5.2.3 Consequenties reikwijdte financiële vrijstelling

Om onder de vrijstelling van art 135 btw-richtlijn te vallen is uit het SDC-arrest en het CSC-arrest gebleken dat de dienst die wordt verricht, een aantal kenmerken moet hebben om recht te hebben op een vrijgestelde prestatie alvorens je recht hebt op de btw-vrijstelling.

Om onder de vrijstelling te vallen van artikel 135, lid 1, sub d en f btw-richtlijn dient de geleverde dienst aan de volgende punten te voldoen:

- De dienst dient een afzonderlijk geheel te zijn, welke leidt tot financiële of juridische wijzigingen.
- De dienst mag niet slechts een eenvoudige materiële of technische dienst zijn.
- De aannemer van de dienst dient aansprakelijk te zijn over het risico dat er normaal bij een bank gelopen wordt voor de verrichte dienst.
- De dienst dient kenmerkende en essentiële elementen te bevatten van de vrijgestelde dienstverlening, dit blijkt voornamelijk uit de hierboven genoemde aansprakelijkheidseis.

De eisen die het HvJ stelt om onder financiële vrijstelling te vallen, zijn naar mijn mening erg streng. Waar het HvJ aan de ene kant ruimte schept om onder de financiële vrijstelling te kunnen vallen, namelijk dat een dienst niet per se door een financiële instelling hoeft te worden verricht om toch onder de vrijstelling te kunnen vallen⁵⁹, is het anderzijds in de praktijk ontzettend moeilijk om onder deze vrijstelling te vallen. Er wordt immers geëist dat wil men spreken over een vrijgestelde handeling volgens art 135 van de btw- richtlijn dan dienen de door de derde partij verrichte diensten een afzonderlijk geheel te vormen en moet de verrichte dienst de

---

⁵⁹ Zie arrest HvJ EU, 5 juni 1997, Sparekassernes Datacenter (SDC), C-2/95 r.o 32 en HvJ EG, 26 juni 2003, MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring nr. C-305/01 r.o. 64 en HvJ EG, 4 mei 2006, Abbey international, C-169/04 r.o.66

kenmerkende en essentiële onderdelen bevatten. Als een dienstverlener zowel het kenmerkende als de essentiële onderdelen verricht van de vrijgestelde handeling zoals het HvJ stelt dan dient de derde partij voor de verrichte dienst dezelfde kenmerkende aansprakelijkheid te hebben als de outsourcer zou hebben wanneer hij de dienst intern zou verrichten.

Naar mijn mening is naar aanleiding van deze lijst van verplichtingen de vrijstelling niet opgerecht na de uitspraken van deze arresten in tegenstelling tot de mening van de heer MR. R. Franken⁶⁰. Bovendien kan in de praktijk een derde zich niet beroepen op de vrijstelling, omdat het voor een derde partij ondoenlijk is om dezelfde aansprakelijkheid te hebben voor het verrichten van een dienst als de outsourcer dit zou hebben.

Voor de banken heeft de krappe vrijstelling een kostprijsverhogend effect doordat zij de in rekening gebrachte btw door een derde partij niet in vooraftrek kunnen brengen en dit doorbelasten aan de klant. Voor de consument heeft dit tot gevolg dat zij toch over de afgenomen diensten btw betalen, terwijl de geleverde diensten volgens de btw-richtlijn vrijgestelde diensten zouden moeten zijn.

Afgezien van het nadeel voor de consument, ervaren ook de Nederlandse financiële dienstverleners een nadelige internationale concurrentie met landen buiten de EU. Te denken valt aan landen als Zwitserland en Amerika die door een ander btw-systeem (Amerika kent geen btw) niet de nadelen ervaren zoals deze wel worden ervaren door de financiële instellingen binnen de EU bij outsourcing. Door het kostprijsverhogende effect (veelal door cumulatie van de btw) van outsourcen door financiële instellingen wordt de gehele Europese financiële sector duurder dan concurrerende landen als Zwitserland en Amerika.⁶¹ Zij kennen de nadelen niet die de huidige btw-richtlijn met zich meebrengen.

---

⁶⁰ Mr. R. Franken, WFR 2005/125, Outsourcing in de financiële wereld en BTW

⁶¹ <http://www.pwc.nl/nl/banken/btw/huidige-stelsel-verouderd.html>

5.3 Vrijgestelde zorg en outsourcing.

Zoals eerder bij de financiële dienstverlening aan bod is gekomen, wordt er in de huidige economie ook door ziekenhuizen en scholen steeds meer geoutsourced.⁶² Vooral de IT- processen worden uitbesteed om zich zo beter op de corebusiness te kunnen focussen en de kwaliteit van de zorg en het onderwijs te kunnen verbeteren. De prestaties die ziekenhuizen verrichten zijn echter vrijgesteld van de btw volgens art. 132, lid 1, onderdeel b t/m e van de btw-richtlijn (de medische vrijstelling zijn in de wet OB. opgenomen in art. 11). Maar de vraag is hoe de fiscale behandeling omtrent de btw in zijn werk gaat wanneer een deelproces van een ziekenhuis wordt uitbesteed aan een derde. Dit, omdat het doel van deze vrijstelling is, om het algemeen belang te dienen en de zorg zoveel mogelijk betaalbaar te houden voor de consument.

De vraag die opkomt, is wanneer een verrichte dienst door een derde onder de medische vrijstelling kan vallen. Deze vraag kan gedeeltelijk beantwoord worden met het arrest Gregg & Gregg.⁶³ Net als bij de financiële vrijstelling is ook bij de medische vrijstelling niet van belang door wie de medische dienst verricht wordt. Als er maar aan de twee gestelde voorwaarden wordt voldaan.⁶⁴ De twee voorwaarden zijn:

- Het moet gaan om een medische dienst.
- De medische diensten moeten worden verricht door personen met de vereiste beroepskwalificaties.

Om de reikwijdte van de medische vrijstelling in kaart te brengen zal er verduidelijking worden geschept aan de hand van het arrest Go Fair en Arrest Ambulant Pflegedienst Kugler GmbH, die laten zien wanneer een uitbestede dienst al dan niet onder de medische vrijstelling kan vallen.

---

⁶² <https://www.maartenskliniek.nl/nieuws/persberichten/5543137/>

⁶³ Zie HvJ EG, C-216/97 (Gregg & Gregg) r.o. 20

⁶⁴ Zie HvJ EG, C-216/97 (Gregg & Gregg) r.o. 20
en HvJ EG, C-216/00 (Ambulanter Pflegedienst Kugler) r.o. 27

5.3.1 Arrest Go Fair⁶⁵

Go Fair is een uitzendbureau voor gediplomeerd zorgpersoneel (geriatrisch verpleegkundigen en zorgverleners). Dit zorgpersoneel werd ter beschikking gesteld aan ambulante zorginstellingen die in Duitsland erkend zijn als instellingen van sociale aard. Deze zorginstellingen zijn vrijgesteld van btw voor de diensten op het gebied van maatschappelijk werk en sociale zekerheid.

De uitgeleende werknemers behoren organisatorisch tot de zorginstelling. In opdracht van de zorginstelling verrichten de uitzendkrachten zorgdiensten, zodat er tussen de uitzendkrachten en de zorginstelling een verhouding van ondergeschiktheid bestond. De zorginstelling was tevens verantwoordelijk voor het hiërarchisch en technisch toezicht op de activiteiten van de uitzendkrachten.

In geding was dat het Finanzgericht Hamburg- Altona het normale btw- tarief toepast op de inkomsten uit de door Go Fair verrichte diensten. Go Fair is in beroep gegaan maar deze werd door de Duitse fiscus verworpen. Go Fair heeft vervolgens beroep in 'Revision' ingesteld bij de Bundesfinanzhof. Deze heeft vastgesteld dat Go Fair geen zorginstelling voor lichamelijke, geestelijk, psychisch of hulpbehoevende exploiteert, doch uitzendkrachten voor bepaalde duur ter beschikking stelt waardoor de inkomsten niet vrijgesteld waren van btw.

In r.o. 14 laat het Bundesfinanzhof enige twijfel zien doordat zij wel vindt dat de diensten die Go Fair verricht mogelijk nauw samenhangen met het maatschappelijk werk en met de sociale zekerheid in de zin van art. 132, lid 1, onder g van de btw-richtlijn. Er valt niet uit te sluiten dat deze vennootschap zich rechtstreeks op deze bepaling kan beroepen om in aanmerking te komen voor de daarin voorziene vrijstelling.

Daarom heeft het Bundesfinanzhof het Hof verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vraag:

---

⁶⁵ HvJ EG, 12-03-2015, Go Fair, C-594/13

“Betreffende de uitlegging van artikel 132, lid 1, onder g, van richtlijn 2006/12:

- a) Kan een lidstaat de beoordelingsmarge waarover hij beschikt bij de erkenning van een organisatie als instelling van sociale aard, aldus uitoefenen dat hij weliswaar personen erkent die hun diensten ten behoeve van socialezekerheids- en verzorgingsfondsen verrichten, maar niet gediplomeerde zorgverleners die hun diensten rechtstreeks ten behoeve van hulpbehoevenden verrichten.*
- b) Indien gediplomeerde zorgverleners als instelling van sociale aard moeten worden erkend, volgt de erkenning van een uitzendbureau dat gediplomeerde zorgverleners ter beschikking stelt van erkende zorginstellingen dan uit de erkenning van het ter beschikking gestelde personeel?”*

Zoals eerder in deze scriptie aan bod is gekomen, dienen de vrijstellingen ‘die opgenomen zijn in de btw- richtlijn’ strikt te worden uitgelegd, dit komt door het feit dat zij afwijkingen zijn van het algemene beginsel dat btw wordt geheven over elke dienst die door een belastingplichtige onder bezwarende titel wordt verricht (r.o. 17).

Het HvJ oordeelt ten eerste dat het begrip ‘instelling’ volgens de rechtspraak ruim voldoende wordt uitgelegd dat ook particuliere entiteiten met winstoogmerk (zoals de vof Go Fair) als instelling volgens de bepaling kan worden beschouwd.⁶⁶

Verder oordeelt het HvJ dat het ter beschikking stellen van werknemers geen dienst van algemeen belang vormt in de sociale sector en daarom ook niet onder het begrip ‘van sociale aard’ kan vallen.

HvJ vat in r.o. 29 het arrest als volgt samen:

“Bijgevolg dient op de eerste prejudiciële vraag te worden geantwoord dat art. 132, lid 1, onder g van de richtlijn aldus moet worden uitgelegd dat noch gediplomeerd zorgpersoneel dat zijn diensten rechtstreeks ten behoeve van hulpbehoevenden verstrekt, noch een uitzendbureau dat dergelijk personeel ter beschikking stelt van

---

⁶⁶ Kingscrest Associates en Montecello, C-498/03, r.o. 35

instellingen die zijn erkend als van sociale aard, onder het begrip 'organisaties die als instellingen van sociale aard worden erkent' in de zin van deze bepaling valt."

Ondanks het feit dat ingehuurd personeel dezelfde functies en verplichtingen verricht als het eigen personeel, valt volgens het besproken arrest op te merken dat zij btw-technisch anders wordt behandeld. Daar waar over het interne zorgpersoneel geen btw wordt gerekend, gebeurt dit met ingehuurd zorgpersoneel van een uitzendbureau wel. Dit werkt versturend en zorgt voor extra kosten voor het ziekenhuis, omdat zij de in rekening gebrachte btw niet in vooraftrek kan brengen.

5.3.2 Arrest Ambulant Pflegedienst Kugler GmbH⁶⁷

Kugler is een vennootschap met beperkte aansprakelijkheid en naar Duits recht opgericht. Kugler verleende in de tijd 1988 t/m 1990 ambulante verpleegdiensten. Volgens de statuten streefde zij liefdadigheids doeleinden na. Zij stond mensen bij die door fysieke tekortkomingen hulpbehoevend waren geworden. Haar diensten bestonden voornamelijk uit medische verzorging, huishoudelijke hulp en thuiszorg. De Duitse belastingdienst vond dat deze diensten een belaste prestatie vormden alvorens de btw- richtlijn. Hierdoor moest Kugler de verschuldigde btw van 1988 t/m 1990 terugbetalen.

Kügler heeft bezwaar ingediend met het betoog dat de door haar verleende diensten van genoemde belasting moeten worden vrijgesteld ingevolge § 4, punten 14 en 16, van het UStG. Dit bezwaar werd verworpen, evenals het daarop door haar bij het Finanzgericht Berlin (Duitsland) ingestelde beroep. (r.o. 16)

Het Finanzgericht was van oordeel dat Kugler niet aan dit artikel kon voldoen, omdat zij als rechtspersoon de voorwaarden voor uitoefening van een vrij beroep niet kon vervullen.

Aangezien de vrijstellingsbepalingen van art. 13, A, eerste lid, sub c en g, Zesde richtlijn⁶⁸, richtlijnconform in nationaal recht waren omgezet, heeft het Finanzgericht Berlin bovendien geoordeeld dat Kügler zich daarop niet kon beroepen. Alleen

---

⁶⁷ 10 september 2002, HvJ EG, C-216/00 (Ambulanter Pflegedienst Kugler)

⁶⁸ Het huidige artikel 132 lid 1, onderdeel c en g van de btw- richtlijn

natuurlijke personen die de voorwaarden voor uitoefening van medische of paramedische beroepen vervullen, kunnen immers aan de voorwaarden van art. 13, A, eerste lid, sub c, Zesde richtlijn voldoen. Kügler zou evenmin een erkende instelling van sociale aard zijn in de zin van art. 13, A, eerste lid, sub g, Zesde richtlijn, aangezien de aanbieders van particuliere ziekenzorg niet waren opgenomen op de lijst van erkende instellingen in §4, punt 16, van het UStG. (r.o. 18).

Het Bundesfinanzhof heeft besloten de behandeling van de zaak te schorsen en het hof de volgende drie prejudiciële vragen voorgelegd: (r.o. 19)

1 Geldt de vrijstelling van belasting ingevolge art. 13, A, eerste lid, sub c, van richtlijn 77/388/EEG uitsluitend wanneer de gezondheidskundige verzorging wordt verstrekt door een natuurlijke persoon, of staat de vrijstelling los van de rechtsvorm van de behandelende ondernemer?

2 Ingeval de vrijstelling ook geldt voor kapitaalvennootschappen: geldt de vrijstelling volledig of gedeeltelijk voor de verrichtingen van een kapitaalvennootschap in de vorm van ambulante ziekenverzorging (verzorging van therapeutische aard, algemene verzorging en huishoudelijke hulp) door gediplomeerde ziekenverpleegsters en -verplegers?

3 Vallen voornoemde dienstverrichtingen onder art. 13, A, eerste lid, sub g, van richtlijn 77/388/EEG en kan een belastingplichtige zich op deze bepaling beroepen?

Eerste prejudiciële vraag

Zoals in par. 5.4⁶⁹ van deze masterscriptie besproken is, dient de vraag te worden beantwoord met de in art. 13,A, eerste lid, sub c, Zesde richtlijn bedoelde vrijstelling welke niet afhangt van de rechtsvorm van de belastingplichtige die de aldaar genoemde medische of paramedische diensten verricht.

---

⁶⁹ Zie HvJ EG, C-216/97 (Gregg & Gregg) r.o. 20

Tweede prejudiciële vraag

Met zijn tweede vraag wenst de verwijzende rechter te vernemen of de in art. 13, A, eerste lid, sub c, Zesde richtlijn bedoelde vrijstelling van toepassing is op diensten op het gebied van gezondheidskundige verzorging van therapeutische aard alsmede algemene verzorging en huishoudelijke hulp, welke door een kapitaalvennootschap die ambulante verpleging aanbiedt, met geschoold verplegend personeel aan huis worden verricht.

Dat de verwijzende rechter in r.o. 41 de tweede prejudiciële vraag als volgt moet beantwoorden: *dat de in art. 13, A, eerste lid, sub c, Zesde richtlijn bedoelde vrijstelling van toepassing is op diensten op het gebied van gezondheidskundige verzorging van therapeutische aard, verstrekt door een kapitaalvennootschap die, mede aan huis, ambulante verpleging door geschoold verplegend personeel aanbiedt, met uitsluiting van diensten verband houdend met algemene verzorging en huishoudelijke hulp.*

Beantwoording derde prejudiciële vraag

Met zijn derde vraag wenst de verwijzende rechter in wezen te vernemen of de algemene verzorging en de huishoudelijke hulp aan te merken valt als dienstverlening die nauw samenhangt met maatschappelijk werk en met de sociale zekerheid in de zin van art. 13, A, eerste lid, sub g, Zesde richtlijn en, zo ja, of een belastingplichtige zich op deze bepaling kan beroepen.

De verwijzende rechter beantwoordt de derde vraag als volgt:

“Dat de algemene verzorging en de huishoudelijke hulp die door een dienst voor ambulante verpleging worden verstrekt aan personen die in fysiek of economisch opzicht hulpbehoevend zijn, zijn aan te merken als dienstverlening die nauw samenhangt met maatschappelijk werk en met de sociale zekerheid in de zin van art. 13, A, eerste lid, sub g, Zesde richtlijn. Een belastingplichtige kan zich voor een nationale rechterlijke instantie op de in art. 13, A, eerste lid, sub g, Zesde richtlijn

voorziene vrijstelling beroepen om zich te verzetten tegen een niet met deze bepaling strokende nationale regeling. Het staat aan de nationale rechter om, rekening houdend met alle relevante elementen, vast te stellen of de belastingplichtige een erkende organisatie van sociale aard is in de zin van genoemde bepaling.” (r.o. 61)

Uit het arrest “Go Fair” en Ambulant Pflegedienst Kugler GmbH kan geconcludeerd worden dat de medische vrijstelling een enge werking heeft. Veelal vallen alleen medische diensten onder deze vrijstelling. Diensten die de medische zorg zouden kunnen verbeteren of al dan niet efficiënter kunnen maken vallen niet onder de vrijstelling. Hierbij valt te denken aan IT-diensten, maar ook het kopen van apparatuur of nieuwe gebouwen. De zorg wordt net als banken steeds kapitaalintensiever en de automatisering krijgt steeds een belangrijkere rol in het bedrijfsproces. Echter, de btw die in rekening is gebracht over de aankopen van de goederen en diensten kan niet in vooraf trek worden genomen. Dit kan zorgen voor een verstoring in de investeringsbeslissingen en uitmonden in een inefficiënte zorgsector.

5.3.3 consequenties breedte zorgvrijstelling

Net als bij de financiële vrijstelling moet ook de zorgvrijstelling eng worden uitgelegd. Dit betekent voor de zorg dat veelal alles wat geoutsourcet wordt dat niet direct met de zorg te maken heeft, belast wordt met btw. Voor de zorgsector houdt dit in dat het uitbesteden van specifieke onderdelen kostprijsverhogend werkt aangezien een ziekenhuis die vrijgesteld presteert geen recht heeft op aftrek voorbelasting. Wanneer een ziekenhuis bijvoorbeeld IT-mensen inhuurt, zal deze dienst niet onder de vrijstelling vallen en zal de verleende dienst met btw belast zijn.

Kort samengevat zijn voor deze scriptie de volgende punten van belang om onder de vrijstelling te kunnen vallen:

- Om onder de vrijstelling te vallen maakt het niet uit of je een natuurlijk persoon bent of een rechtspersoon.
- Het moet gaan om een medische dienst.

- De medische diensten moeten worden verricht door personen met de vereiste beroepskwalificaties.
- Door een detacheringsbedrijf uitgezonden werknemers vallen nooit onder de vrijstelling.

Voor ziekenhuizen werkt volgens het CPB de btw vrijstelling erg versturend wanneer er gekeken wordt naar de investeringsbeslissingen binnen de zorg.⁷⁰ Ziekenhuizen hoeven over hun diensten geen btw in rekening te brengen, maar mogen de betaalde btw over hun inkoop ook niet in vooraftrek brengen. Hierdoor wordt de inkoop en aanbestedingsbeslissing binnen deze sector ernstig verstoord. Er worden in de zorg activiteiten in eigen beheer gehouden die zij zonder de btw-vrijstelling zouden aanbesteden. Hierdoor wordt economische specialisatie ontmoedigd en heeft de vrijstelling een zeer inefficiënte uitwerking.

In de huidige economie wordt ook in de zorgsector steeds meer diensten uitbesteed. Dit heeft te maken met de snelle technologische ontwikkelingen. De steeds verdere automatiseringen, die ook in ziekenhuizen plaatsvinden, worden steeds meer uitbesteed. Dit heeft tot gevolg dat over deze ingekochte diensten btw in rekening wordt gebracht, die de ziekenhuizen niet in vooraftrek kunnen nemen. De ziekenhuizen moeten dit in de prijs doorberekenen naar de consument. Naar mijn mening is dit een groot minpunt in de huidige btw-richtlijn. Zelf vind ik dat dit strijdig is met het doel en strekking van de vrijstelling die opgenomen is in de richtlijn, namelijk een vrijstelling die het algemeen belang behartigt door het product op een goedkope manier aan te kunnen bieden aan de consument zonder dat er btw drukt op deze diensten. In de huidige geleverde zorgdiensten en die van de toekomst zal steeds meer verborgen btw drukken die niet door de ziekenhuizen in vooraftrek kan worden genomen.

5.4 vrijgesteld onderwijs en outsourcing

De btw-richtlijn kent een ruime btw-vrijstelling voor onderwijsdiensten. In de richtlijn staat in art. 132, eerste lid, onderdeel i een vrijstelling opgenomen voor school of universitair onderwijs, beroepsopleidingen of herscholingen, met inbegrip van de

---

⁷⁰ <https://www.lindenhaeghe.nl/basis/cpb:-vrijstelling-btw-werkt-concurrentieverstorend>

diensten en goederenleveringen die daarmee nauw samenhangen. Het onderwijs moet worden verzorgd door publiekrechtelijke lichamen die daartoe zijn ingesteld of door een andere organisatie die door de betrokken lidstaat als lichamen met soortgelijke doeleinden wordt erkend. Verder staat in onderdeel j van dit artikel dat ook privélessen die gegeven worden door particuliere docenten onder de vrijstelling kunnen vallen als zij betrekking hebben op school- of universitair onderwijs. (Bijles)

Tussen de begrippen “school, universitair onderwijs, beroepsopleiding of herscholing bestaat volgens de heer Mr. dr. J.J.P. Swinkels⁷¹ enige overlap. School of universitair onderwijs kan ook een beroepsopleiding betreffen. In HvJ EG 14 juni 2007 in de zaak Werner Haderer wordt dit bevestigd⁷².

“Het is niet nodig in dit arrest een precieze definitie te geven van het communautaire begrip "school of universitair onderwijs" in de zin van het btw-stelsel; veeleer volstaat de opmerking dat dit begrip zich niet alleen beperkt tot onderwijs dat leidt tot een examen ter verkrijging van een kwalificatie of waardoor een opleiding kan worden verkregen met het oog op de uitoefening van een beroepsactiviteit, maar ook andere activiteiten omvat waarin aan scholen of universiteiten les wordt gegeven ten einde de kennis en de vaardigheden van leerlingen of studenten te ontwikkelen, op voorwaarde dat die activiteiten niet een louter recreatief karakter hebben.”

De onderwijsvrijstelling zorgt ervoor dat verschillende soorten onderwijs en de daarmee nauw samenhangende leveringen en diensten zonder btw kunnen worden verstrekt. Wanneer een onderwijsinstelling vrijgesteld presteert dan heeft zij ook geen recht op aftrek voorbelasting. In veel situaties kan dit kostprijsverhogend werken en wordt de bij de onderwijsinstelling in rekening gebrachte btw doorbelast naar de consument. Bijvoorbeeld bij de aanschaf van computers en het investeren van ICT-diensten voor de steeds meer automatiserende onderwijsomgeving, maar ook het aankopen van onderwijslocaties. Deze diensten vallen niet onder de onderwijsvrijstelling en zijn daarom nadelig voor zowel de onderwijsinstelling als voor de consument.

---

⁷¹ Mr. dr. J.J.P. Swinkels, WFR 2010/1149, Aanpassing btw-vrijstelling voor beroepsonderwijs par 2.2

⁷² HvJ EG 14 juni 2007, zaak C-445-05 (Werner Haderer) r.o. 26

Om meer duidelijkheid te verkrijgen in de reikwijdte van de onderwijsvrijstelling wordt vervolgens het arrest Horizon College uiteengezet.

5.4.1 Horizon College

Het Horizon College⁷³ is een onderwijsinstelling die in de relevante jaren van het hoofdgeding een aantal van zijn docenten ter beschikking heeft gesteld aan andere onderwijsinstellingen (inlener). Bij elke terbeschikkingstelling werden er contracten opgesteld. Hierin stond vermeld dat de inlenende organisatie bepaalde wat de taken van de docent zouden zijn. Bovendien was de inlenende instelling verantwoordelijk voor de betaling van de wettelijk aansprakelijkheidsverzekering van de docent. Het salaris van de docent werd doorbetaald door het Horizon College.

De belastinginspecteur heeft het Horizon College over het tijdvlak 1995 tot en met 1999 een naheffingsaanslag opgelegd ten bedrage van 463.828 gulden, dit bedrag is na bezwaar verminderd tot een bedrag van 299.308 gulden. Het Horizon College is hiertegen in beroep gegaan bij Gerechtshof Amsterdam die het beroep ongegrond heeft verklaard, waarna het Horizon College cassatie heeft ingesteld bij de Hoge Raad der Nederlanden.

De HR was van oordeel dat de beslechting van het bij hem aanhangige geding afhing van de uitlegging van de Zesde richtlijn en meer in het bijzonder van het begrip “onderwijs” in art. 13, A, lid 1, sub i van die richtlijn (Het huidige art. 132, lid 1, sub i). De HR heeft de behandeling geschorst en een drietal prejudiciële vragen gesteld:

1) “Moet artikel 13, A, [lid 1, sub i,] van de Zesde richtlijn zo worden uitgelegd dat het verstrekken van onderwijs mede omvat het tegen vergoeding ter beschikking stellen van een leraar aan een onderwijsinstelling om aldaar onder verantwoordelijkheid van die onderwijsinstelling op tijdelijke basis onderwijs te verzorgen?”

---

⁷³ Hof van Justitie, 14 juni 2007, C-434/05

2) Indien het antwoord op deze vraag ontkennend luidt: kan het begrip "met onderwijs nauw samenhangende diensten" zo worden uitgelegd dat dit mede de hiervoor onder vraag 1 omschreven dienst omvat?

3) Maakt het voor het beantwoorden van voormelde vragen verschil of degene die de leraar ter beschikking stelt zelf ook een onderwijsinstelling is?"

Belangrijk in dit arrest voor deze masterscriptie zijn de tweede en derde prejudiciële vraag.

Concluderend beantwoordt de verwijzende rechter de tweede en derde prejudiciële vraag als volgt:

“-Derhalve moet op de tweede en de derde vraag, gelezen in onderlinge samenhang, worden geantwoord dat artikel 13, A, lid 1, sub i, juncto lid 2, van de Zesde richtlijn aldus moet worden uitgelegd dat het tegen vergoeding ter beschikking stellen van een leraar aan een onderwijsinstelling waar die leraar onder verantwoordelijkheid van die instelling op tijdelijke basis onderwijs verzorgt, een van btw vrijgestelde handeling kan vormen, voor zover het diensten betreft die 'nauw samenhangen' met het onderwijs in de zin van deze bepaling, indien die terbeschikkingstelling een middel is om het als hoofdprestatie aangemerkte onderwijs onder optimale omstandigheden te laten verlopen, evenwel op voorwaarde dat, hetgeen de nationale rechter moet nagaan:

- zowel die hoofdprestatie als de daarmee nauw samenhangende terbeschikkingstelling wordt verricht door de in artikel 13, A, lid 1, sub i, van de Zesde richtlijn bedoelde lichamen, in voorkomend geval rekening houdend met de voorwaarden die de betrokken lidstaat krachtens artikel 13, A, lid 2, sub a, van die richtlijn eventueel heeft gesteld,

- die terbeschikkingstelling van zodanige aard of kwaliteit is dat zonder die dienst niet de gelijkwaardigheid kan worden verzekerd van het door de inlenende instelling verzorgde en dus aan haar studenten verstrekte onderwijs, en

- die terbeschikkingstelling niet in hoofdzaak ertoe strekt, extra opbrengsten te verschaffen door de uitvoering van een handeling die verricht wordt in rechtstreekse mededinging met commerciële ondernemingen die aan de btw zijn onderworpen.”

Geconcludeerd kan worden dat de onderwijsvrijstelling ruimer is dan de financiële- en de zorgvrijstelling. De onderwijsvrijstelling biedt enige ruimte bij het uitlenen van personeel aan andere onderwijsinstellingen. Uit het Horizon College blijkt dat het ter beschikking stellen van personeel wel onder de vrijstelling kan vallen mits het aan de voorwaarden voldoet die in het Horizon College worden gesteld. Wel blijft de btw-problematiek ook bij de onderwijssector bestaan. Wanneer er processen worden uitbesteed aan een derde die minder of geen betrekking hebben op onderwijs (zoals IT-diensten), dan valt deze uitbesteding niet onder de onderwijsvrijstelling. Hierdoor blijft het probleem bestaan dat er ongewenste btw in de kostprijs van het onderwijs blijft drukken.

5.4.2 consequenties breedte onderwijsvrijstelling

Net als bij de financiële vrijstelling en bij de zorgvrijstelling dient de vrijstelling eng te worden uitgelegd. Wil men voldoen aan de onderwijsvrijstelling dan dient de dienst aan de volgende punten te voldoen:

- Zowel de onderwijsprestatie als de uitlening van het personeel wordt verricht door een onderwijsinstelling.
- De terbeschikkingstelling heeft niet hoofdzakelijk het doel om er extra opbrengsten mee te behalen.
- Voor de inlener moet de detachering onontbeerlijk zijn om zijn eigen vrijgestelde onderwijs onder optimale omstandigheden te kunnen verrichten.

Doordat de vrijstelling puur gericht is op zaken die strikt met het onderwijs verweven zijn, worden andere zaken die zijn uitbesteed niet vrijgesteld van btw. Dit is zowel bij de onderwijsvrijstelling evenals de vrijstelling in de financiële- en de zorgsector het geval⁷⁴. Ook in het onderwijs worden steeds meer systemen geautomatiseerd en is het voor het huidige onderwijs van belang dat er voldoende kennis van IT binnen de organisaties aanwezig is doordat de btw die in rekening wordt gebracht door de IT-dienstverlener niet in vooraftrek kan worden genomen. Deze extra kosten worden wel meegenomen in de kostprijs. Het op 22 januari 2016 uitgesproken arrest over

---

⁷⁴ Niet zijnde onderwijs gerelateerde zaken.

samenwerkingsverbanden tussen twee VAVO scholen biedt voor scholen uitkomst.⁷⁵ Hierin oordeelde de Hoge Raad dat een samenwerking tussen scholen voor onderwijsondersteunende diensten onderdeel kunnen zijn van de btw- vrijstelling. Van deze ondersteunende diensten kan gedacht worden aan: IT- diensten en financiële administratie. De samenwerkingsverbanden zijn vrij van btw wanneer cumulatief aan de volgende voorwaarden zijn voldaan:⁷⁶

“1. De onderwijsondersteunende diensten worden verricht tussen onderwijsinstellingen.

2. De onderwijsinstelling verricht in hoofdzaak onderwijs. De onderwijsondersteunende diensten zijn dan bijkomstig aan die btw-vrijgestelde onderwijsprestatie die de onderwijsinstelling in het kader van de samenwerking verricht. Dit betekent dat de onderwijsondersteunende diensten dan opgaan in de onderwijsprestatie zodat sprake is van één ondeelbare btw-vrijgestelde onderwijsprestatie. Het maakt hierbij niet uit dat de ene onderwijsinstelling in voorkomende gevallen gebruik maakt van de door de andere onderwijsinstelling verrichte onderwijsondersteunende diensten.

3. De onderwijsondersteunende diensten moeten qua omvang en inhoud gebruikelijk zijn bij het geven van het specifieke onderwijs waarin de samenwerking plaatsvindt.”

Deze uitkomst gaat verder dan het Horizon College en biedt voor de praktijk meer mogelijkheden om onder de ongewenste btw-druk uit te komen. Wel blijft de btw-problematiek bestaan wanneer de werkzaamheden worden uitbesteed aan een specialist zoals een IT- specialist.

Ook de aanschaf van schoolgebouwen werkt kostprijsverhogend voor het onderwijs. De btw die op een nieuw schoolgebouw drukt kan namelijk niet in vooraftrek worden genomen door de scholen. Daarom zijn er in het verleden veel constructies

---

⁷⁵ Hoge Raad, 22 januari 2016, nr. 14/02281

⁷⁶ <https://abonneren.rijksoverheid.nl/nieuwsbrieven/archief/artikel/22/91468079-790a-45a0-8231-439c0f36ae4a/609f152b-10e9-4931-8c1e-553852d777ee>

opgesteld om de btw, die niet in vooraftrek kan worden genomen, te omzeilen. Veel arresten zijn over deze constructies geweest.⁷⁷ In deze zaken heeft de HR de conclusie getrokken dat de betreffende btw-scholenconstructies waarbij de gemeente de volledige btw in vooraftrek neemt en daarna de scholen overdraagt aan een stichting om zo de scholen de btw- druk te laten besparen, er geen sprake is van een ongebruikelijke constructie.⁷⁸

Scholen hebben zoals hierboven besproken speelruimte om de btw-druk zo laag mogelijk te houden. Het probleem blijft dat niet de gehele btw-problematiek opgelost kan worden. Zeker met de huidige professionalisering en automatisering van de scholen ben ik van mening dat specialisten de boventoon moeten gaan voeren en niet de interne werknemers binnen de scholen.

5.5 Conclusie

Zowel de financiële sector, de zorgsector als de onderwijssector zijn steeds meer aan technologische ontwikkeling onderhevig. Steeds meer bedrijfsprocessen worden geoutsourcet aan derde partijen. Ook worden deze sectoren alsmaar kapitaalintensiever.

Het probleem met de huidige btw-richtlijn is dat deze stamt uit een tijd voordat de automatisering en kapitalisatie zijn intrede heeft gedaan in de economie. Door dit feit is naar mijn mening de vrijstelling te strikt geworden voor het doel en de strekking van de vrijstellingen in de btw-richtlijn. De vrijstellingen zijn juist opgenomen in de btw- richtlijn om producten en diensten te bevrijden van de btw-druk. Voortdurend zijn deze diensten indirect belast met btw doordat de in rekening gebrachte btw door de dienstverlener niet in vooraftrek kan worden genomen en deze btw doorberekend wordt aan de consument. Buiten het feit dat de vrijstellingen verouderd zijn, brengt deze vrijstelling vooral voor de financiële sector met zich mee dat deze concurrentieverstorend zijn. Andere landen buiten de EU hebben veelal andere btw-

---

⁷⁷ HR 29 juni 2012, nr. 10/00786
HR 16 november 2012, nr. 10/04024
HR 18 april 2014, nr. 12/02210
HR 25 april 2014, nr. 13/00959

⁷⁸ BTW- bulletin, nummer 9, 2014

systemen waarbij outsourcen en investeringen ook bij de financiële sector zijn vrijgesteld. Voor de scholensector is de btw-problematiek het minst aanwezig aangezien zij door middel van het VAVO-arrest en de scholenconstructie-arresten meer speelruimte heeft dan de andere twee sectoren. Concluderend kan gezegd worden dat de richtlijn verouderd is en te veel gericht is op de specifieke diensten van de vrijgestelde dienstverleners. Voor deze vrijgestelde dienstverleners kan dit ongewild een verstoring met zich meebrengen bij de investeringskeuze en outsourcing keuze en kan er cumulatie van de btw ontstaan⁷⁹. De dienstverleners zullen onnodig de processen intern willen houden om zo de btw druk bij outsourcing te omzeilen. Dit heeft tot gevolg dat de processen inefficiënt verlopen en er minder specialisatie voordoet dan dat de bedrijven eigenlijk hadden gewild.

---

⁷⁹ Veelal in de financiële sector.

Hoofdstuk 6: Oplossingen verstoringen btw- richtlijn

6.1 Inleiding

De Europese Commissie heeft in 2006 een Consultation Paper op laten stellen waarin mogelijke oplossingen werden voorgesteld om de btw-richtlijn te moderniseren. In deze masterscriptie zal uit dit onderzoek vier van de vijf voorstellen worden uitgewerkt. Verder wordt er gekeken naar de aanbeveling uit het onderzoek van Sybren Cnossen en het onderzoek dat PWC heeft verricht in 2007. De voorgestelde oplossingen die onderzocht worden zijn:

- het toepassen van het 0% tarief in plaats van de vrijstelling;
- het uitbreiden van de vrijstelling in de btw-richtlijn;
- een vast aftrekrecht voor vastgestelde inkopen;
- het hebben van een keuzemogelijkheid voor btw-belaste prestaties (art. 137 btw-richtlijn);
- het toepassen van het verlaagde 6% tarief;
- het toepassen van een uniform tarief (uitgaande van een tarief van 21%);
- het toepassen van het btw-compensatie fonds.

In de hierboven genoemde studies zijn nauwelijks cijfers bekend gemaakt met de economische impact van de hierboven genoemde voorstellen. Met name het rapport van PWC heeft nagelaten om cijfers in hun onderzoek op te nemen wat de economische voor- en nadelen zijn van mogelijke oplossingen. Daarom worden de voorstellen in dit hoofdstuk onderling vergeleken en in een schematische weergave weergegeven. Op deze manier kan in beeld gebracht worden welk voorstel ten opzichte van de andere voorstellen het meest voldoet om de huidige btw-problematiek op te lossen bij outsourcen en investeringskeuzes.

De mogelijke oplossingen zullen getoetst worden aan de hand van de volgende punten:

- de budgettaire gevolgen voor de lidstaat;
- de positieve/ negatieve gevolgen voor de vrijgestelde sectoren;
- de positieve/ negatieve gevolgen voor de consument;
- de haalbaarheid van de implementatie in de btw- richtlijn.

6.2 invoering 0% tarief in plaats van de vrijstelling

Het 0% tarief heeft als voordeel dat de vrijgestelde bedrijven recht krijgen op aftrek voorbelasting. Dit betekent dat er geen cumulatie van belasting kan ontstaan en dat er geen ongewenste btw achterblijft in de kostprijs van een product of dienst. In deze paragraaf zal het voorstel uit de Consultation Paper de basis zijn en wordt er gekeken of dit voorstel ook toegepast kan worden op de zorgsector en de onderwijssector.

In de Consultation Paper wordt voorgesteld dat handelingen tussen vrijgesteld presterende financiële bedrijven en btw- ondernemers (B2B) de diensten te onderwerpen aan de btw met het zogenoemde “nultarief”. Hierdoor ontstaat het recht op aftrek voorbelasting bij vrijgesteld presterende bedrijven. De vrijstelling blijft volgens de Consultation Paper nog wel bestaan tussen de business to consumer transacties (B2C).

6.2.1 Voordelen 0% tarief

1. Het voordeel van deze oplossing⁸⁰ voor de financiële bedrijven is dat cumulatie van de btw zich niet meer voor kan doen wanneer er B2B prestaties worden verricht. De vrijgesteld presterende bedrijven krijgen bij invoering van het 0% tarief recht op aftrek voorbelasting. Dit heeft voor de vrijgestelde bedrijven een kostprijs verlagend effect doordat de btw niet hoeft worden doorberekend in de kostprijs. Voor de consument verandert er niets, omdat de

---

⁸⁰ Consultation paper on modernising Value Added Tax Obligations for financial services and insurances Par. 4.2.1.

B2C prestaties nog onder de vrijstelling vallen en er geen veranderingen plaatsvinden met de huidige situatie.

Voor de zorg- en onderwijssector is het voorstel uit de Consultation Paper geen vooruitgang. Deze sectoren presteren veelal aan consumenten (B2C). Zowel voor de financiële zorg als de onderwijssector is het gunstiger wanneer ook de prestaties aan B2C onder het 0% tarief komen te vallen.

2. Verder zorgt de invoering van het 0% tarief ervoor dat beslissingen tot uitbesteden niet meer worden verstoord, omdat de niet- aftrekbare btw geen rol meer speelt. Hierdoor kunnen de financiële bedrijven makkelijker hun perfecte strategie aanhouden omtrent het uitbesteden van werkzaamheden. Dit zorgt voor meer efficiëntie en een betere concurrentiepositie ten opzichte van het buitenland. Deze kostenbesparing kan resulteren in het goedkoper kunnen aanbieden van het product.

Voor de zorg- en onderwijssector is het naar mijn mening van belang dat het 0% tarief ook van toepassing moet zijn wanneer er gepresteerd wordt aan de consument. De Nederlandse overheid geeft zowel de zorg als de onderwijssector veel subsidie. Nu zijn deze sectoren veel geld kwijt aan de btw, die zij niet kunnen aftrekken waardoor een gedeelte van de subsidie verloren gaat aan de niet- aftrekbare btw. Wanneer zowel de onderwijssector als de gezondheidssector onder het 0% tarief vallen, kunnen zij meer doen met de subsidies die ze krijgen en worden de inkoopkeuzes niet meer beïnvloed door de niet, aftrekbare btw.

3. Een ander voordeel is dat bij invoering van het 0% tarief de administratieve lasten zullen dalen. Dit geldt vooral wanneer bedrijven bij de huidige regels rekening moeten houden met het prorata aftrekrecht van de btw. De afschaffing van de vrijstelling zorgt voor een eenvoudiger belastingsysteem dat voor bedrijven kosten bespaard. Deze kostenbesparing kan resulteren in het goedkoper kunnen aanbieden van het product of dienst. Dit geldt mede voor de onderwijs- en de zorgsector wanneer er zich een prorata aftrekrecht voordoet.

6.2.2 Nadelen invoering 0% tarief

1. Wanneer het 0% tarief alleen geldt voor de B2B leveringen/prestaties blijft er nog steeds een prorata aftrekrecht bestaan. Dit komt doordat de betreffende dienstverlener ook aan B2C levert waardoor de vrijstelling nog wel blijft bestaan zoals de Consultation Paper voorstelt. Dit blijft nadelige gevolgen hebben voor de consument, omdat zij bij het afnemen van diensten ongewenste btw blijven betalen wat tegen de invoering van de vrijstelling ingaat.
2. Een ander nadeel is dat de btw-richtlijn Europees geregeld is. Dit betekent dat alle EU-landen moeten instemmen voor de invoering van het 0% tarief. Wanneer een land tegenstemt, kan de invoering van het 0% tarief niet worden doorgevoerd. Door de budgettaire impact van deze regeling acht ik unanimiteit tussen de lidstaten zeer gering.
3. Een ander nadeel zijn de budgettaire gevolgen voor de lidstaten. Wanneer het 0% tarief wordt ingevoerd, krijgen de vrijgesteld presterende banken en financiële instellingen recht op aftrek voorbelasting (alleen met betrekking tot de prestaties aan B2B). Dit is bij de huidige vrijstelling niet het geval, daar blijft de btw in de kostprijs zitten wat een belastingopbrengst voor de overheid oplevert. Wanneer de vrijstelling ook geldt voor de diensten die geleverd worden aan B2C dan worden de budgettaire gevolgen alleen maar groter. Hoe groot deze budgettaire gevolgen precies zijn is niet te zeggen. Zowel het onderzoek van PWC als dat van Cnossen en Bettendorf als de Consulting Paper zegt niets over cijfers van de budgettaire gevolgen.

6.2.3. Schematische weergave voor- nadelen 0% tarief

Hieronder is de schematische weergave te zien van de uitkomsten van par. 6.2 waarbij de cijfers 1 tot en met 5 gegeven kunnen worden. Het cijfer 1 staat voor zeer slecht en het cijfer 5 staat voor zeer goed.

0% tarief	Financiële sector	Zorg sector	Onderwijs sector	Voordeel consument	Budgettaire impact	Implementatie btw- richtlijn
B2B	3	1	1	5	2	2
B2B/ B2C	5	5	5	5	1	1

6.3 verruiming huidige btw- vrijstellingen

In de Consultation Paper⁸¹ wordt een mogelijke oplossing geboden door de vrijstelling ruimer te maken dan hij nu is. Dit betekent dat bijvoorbeeld het outsourcen van bedrijfsonderdelen onder de vrijstelling kunnen gaan vallen, maar ook dat gedetacheerde werknemers onder de vrijstelling vallen. In het vervolg van deze paragraaf zullen de voor- en nadelen van deze oplossing worden besproken en zal er een schematische uitwerking worden gegeven van de voor- en nadelen voor de financiële sector, zorgsector en de onderwijssector.

6.3.1. Voordelen verruiming btw- vrijstelling

1. Door de reikwijdte van de btw-vrijstelling te vergroten zal in de financiële sector btw-cumulatie zich minder snel voordoen. Voor de zorg- en onderwijssector zal er minder ongewenste btw in de kostprijs blijven zitten die doorberekend worden aan de consument. Wanneer het outsourcen van bijvoorbeeld IT- diensten onder de vrijstelling vallen, bespaart dit voor de drie sectoren veel niet- aftrekbare btw. Er blijft nog wel ongewenste btw in de kostprijs zitten, dit door het feit dat nu de uitbestedingspartner een prorata aftrekrecht krijgt. Dit zorgt ervoor dat de uitbestedingspartner de niet- aftrekbare btw van zijn inkopen doorberekend aan de drie sectoren. Het product wordt voor de drie sectoren wel goedkoper, omdat nu niet 21%

---

⁸¹ Consultation paper on modernising Value Added Tax Obligations for financial services and insurances Par. 4.2.2.

belasting verschuldigd is over de gehele dienst van de uitbestedingspartner, maar 21% btw over de inkopen van de uitbestedingspartner.

2. Het is een gemakkelijker in te voeren modernisering van de btw-richtlijn en past beter bij de huidige industrie dan de industrie uit de jaren zeventig toen de btw-richtlijn is ontstaan. De enige aanpassing die nodig is, is het aanpassen van de definitie van de vrijgestelde diensten. Ten opzichte van het 0% tarief heeft deze oplossing meer kans van slagen.
3. Door de verruiming van de vrijstelling is het niet meer nodig om de niet-aftrekbare btw door te berekenen in de kostprijs. Dit zorgt voor een kostenbesparing voor alle drie de sectoren als het gaat om uitbesteden van bedrijfsonderdelen. Verder heeft de ruimere vrijstelling tot gevolg dat de inkoopkeuzes minder worden beïnvloed waardoor er efficiënter gewerkt kan worden. Dit tezamen heeft tot gevolg dat het product goedkoper kan worden aangeboden aan de consument.
4. Budgettair gezien heeft een verruiming van de btw-vrijstelling een positief effect voor de schatkist zoals benoemd wordt in de Policy Brief 2014/02.⁸² Dit komt, omdat de inlener nu geen aftrekrecht heeft waardoor de btw in zijn kostprijs wordt doorberekend. In tegenstelling tot het 0% tarief is het budgettair gezien een betere oplossing.

6.3.2. Nadelen verruiming btw- vrijstelling

1. Een nadeel van de verruiming van de btw-vrijstelling is dat het probleem dat nu geldt voor de vrijgesteld presterende bedrijven verschoven wordt naar haar uitbestedingspartner die de diensten overneemt van de vrijgestelde bedrijven. Nu kampen zij met een prorata aftrekrecht van de btw aangezien zij nu gedeeltelijk onder de btw-vrijstelling vallen. De uitbestedingspartners zullen nu de btw die zij over hun inkopen niet in aftrek kunnen brengen doorberekenen

---

⁸² CPB Policy Brief 2014/02, Vrijstellingen verstoren concurrentie, Leon Bettendorf en Sijbren Cnossen. (Par. 3 blz. 7)

naar de klant, waardoor de problemen die zich nu voordoen bij de drie sectoren verschoven worden naar de uitbestedingspartners.

2. Een ander nadeel is dat de praktijk erg snel ontwikkeld. Dit zou betekenen dat bij een verruiming van de btw-vrijstelling, de vrijstellingsbepaling regelmatig moet worden aangepast doordat wanneer andere diensten worden uitbesteed de verruiming van de vrijstelling al is achterhaald door nieuwere ontwikkelingen binnen de markt.

6.3.3. Schematische weergave voor- en nadelen verruiming vrijstelling

Hieronder is de schematische weergave te zien van de uitkomsten van par. 6.3 waarbij de cijfers 1 tot en met 5 gegeven kunnen worden. Het cijfer 1 staat voor zeer slechte verbetering en het cijfer 5 staat voor zeer goede verbetering.

Verruiming vrijstelling	Financiële sector	Zorg sector	Onderwijs sector	Voordeel consument	Budgettaire impact	Implementatie btw- richtlijn
Verbetering	3	3	3	3	4	3

6.4 invoering van een vast aftrekrecht

In de Consultation Paper is een mogelijke oplossing bedacht voor de verstoringen die de vrijstelling met zich meebrengt omtrent de inkoopkeuzes.⁸³ Het gaat hier om een vast aftrekrecht op een aantal vastgestelde inkopen. Deze vastgestelde inkopen zullen moeten worden opgenomen in de btw-richtlijn en doorgevoerd moeten worden in de nationale wetgeving. Het doel van deze oplossing betreft dat er geen verschil meer zit in de btw- druk omtrent de keuzes om diensten intern te houden of te outsourcen.

6.4.1. Voordelen invoering van een vast aftrekrecht

1. Het voordeel van dit voorstel is dat het gemakkelijk is toe te passen en dat de oplossing zich al heeft bewezen in de praktijk; namelijk in Australië.

---

⁸³ Consultation paper on modernising Value Added Tax Obligations for financial services and insurances Par. 4.2.3.

2. Uitbestedingsbeslissingen worden niet meer verstoord door de niet- aftrekbare btw bij de inkopen. Dit heeft tot gevolg dat bedrijfsprocessen zo efficiënt mogelijk kunnen worden uitbesteed. Dit zal leiden tot een lagere kostprijs waardoor de producten/diensten goedkoper kunnen worden aangeboden aan de consument.

6.4.2 Nadelen invoering van een vast aftrekrecht

1. Een groot nadeel van deze oplossing is dat de lidstaten verschillende btw-tarieven hanteren. Hierdoor wordt het moeilijk om een vast aftrekrecht te berekenen voor de lidstaten, waardoor het naar mijn mening een zeer moeilijk haalbare oplossing is.
2. Een ander nadeel is dat er een lijst moet worden opgesteld voor inkopen die wel en niet onder het aftrekrecht vallen. Hierdoor blijft er bij alle drie de sectoren ongewenste btw hangen waardoor de huidige problemen maar deels worden opgelost.
3. Budgettair gezien heeft deze oplossing een nadelig effect, omdat bij de huidige vrijstelling de btw niet kan worden teruggevraagd waardoor dit een opbrengst oplevert voor de staat. Door een vast aftrekrecht te creëren voor inkopen van vrijgestelde bedrijven gaat dit ten koste van de btw- opbrengsten van de staat.

6.4.3 Schematische weergave voor en nadelen vast aftrekrecht

Hieronder is de schematische weergave te zien van de uitkomsten van par. 6.4 waarbij de cijfers 1 tot en met 5 gegeven kunnen worden. Het cijfer 1 staat voor zeer slechte verbetering en het cijfer 5 staat voor zeer goede verbetering.

Vast aftrekrecht	Financiële sector	Zorg sector	Onderwijs sector	Voordeel consument	Budgettaire impact	Implementatie btw- richtlijn
Verbetering	3	3	3	3	2	2

6.5 verruiming btw-heffing naar keuze

Art. 137 btw- richtlijn geeft lidstaten de keuze om sommige financiële vrijgestelde prestaties de mogelijkheid te geven om te kiezen voor btw belaste prestaties. Deze keuze zou alleen moeten gelden wanneer er een B2B levering plaatsvindt.⁸⁴ Van deze keuzeoptie heeft maar een aantal landen gebruik gemaakt. In de Consultation Paper is het voorstel naar voren gekomen om de “keuzebepaling” te veranderen in een “zal” bepaling, zodat de lidstaten deze bepaling moeten opnemen in de nationale wetgevingen. Hierdoor kunnen de financiële bedrijven zelf kiezen voor een vrijgestelde prestatie of een belaste prestatie.

6.5.1 Voordelen optie btw- heffing

1. Het grote voordeel dat deze keuze-optie met zich meebrengt, is dat er binnen de B2B-leveringen geen cumulatie van belastingen meer optreedt. Waardoor het uitbestedingsbeleid niet verstoord wordt en er op de inkoop geen ongewenste btw-druk meer zit.
2. De regeling is al opgenomen in de btw-richtlijn. Alleen hebben de lidstaten nu nog de keuze om deze door te voeren in de nationale wetgeving, waardoor de keuze optie alleen veranderd dient te worden in een verplichte optie.

6.5.2 nadelen optie btw- heffing

1. Het nadeel bij deze optie is dat zij alleen maar geldt voor B2B-leveringen en dat de btw-problematiek slechts voor een gedeelte wordt opgelost. De inkoop keuzes die gelden voor de B2C-leveringen blijven beïnvloed door de niet-aftrekbare btw.
2. Een ander nadeel is dat de oplossing niet geldt voor de zorg- en onderwijssector, omdat ze niet tot nauwelijks B2B presteren waardoor de oplossing alleen een positieve uitkomst zou hebben voor de financiële sector.

---

⁸⁴ Doordat het keuzerecht alleen geldt voor B2B leveringen is deze optie voor de zorg- en onderwijssector niet relevant aangezien ze veelal B2C presteren.

3. Verder blijft de administratieve last hoog aangezien er met deze optie nog steeds een prorata aftrekrecht is.
4. Budgettair gezien heeft de oplossing alleen maar nadelen. Aangezien er nu btw in aftrek kan worden gebracht die anders in de kostprijs werd opgenomen. Dit betekent dat er wel een aftrek ontstaat, maar het levert geen opbrengst voor de staat.

6.5.3. Schematische weergave voor- en nadelen keuzeoptie

Hieronder is de schematische weergave te zien van de uitkomsten van par. 6.4 waarbij de cijfers 1 tot en met 5 gegeven kunnen worden. Het cijfer 1 staat voor zeer slechte verbetering en het cijfer 5 staat voor zeer goede verbetering.

Keuzeoptie	Financiële sector	Zorg sector	Onderwijs sector	Voordeel consument	Budgettaire impact	Implementatie btw- richtlijn
Verbetering	4	1	1	1	4	5

6.6 Invoering 6% tarief in plaats van de vrijstelling

Het 6% heeft net zoals het 0% tarief het voordeel dat de vrijgestelde bedrijven recht krijgen op aftrek voorbelasting. Dit betekent dat er geen cumulatie van belasting kan ontstaan en dat er geen ongewenste btw achterblijft in de kostprijs van een product of dienst. Het 6% tarief zou ingevoerd moeten worden in plaats van de huidige btw-vrijstelling. In deze paragraaf zullen de voor- en nadelen van een eventuele invoeringen van het 6% tarief uiteengezet worden.

6.6.1. Voordelen invoering 6% tarief

1. Het voordeel van het invoeren van een 6% tarief is dat er geen cumulatie van de btw kan ontstaan. Dit geeft als voordeel dat de kostprijs van de geleverde diensten/producten zal afnemen waardoor de producten goedkoper kunnen worden geleverd aan de consument. Voor de B2B-leveringen heeft de

invoering van 6% het meest positieve effect aangezien zij de in rekening gebrachte btw in aftrek kunnen brengen.

2. Een ander voordeel is net als bij de invoering van een 0% tarief, dat de inkoopkeuzes van de vrijgestelde sectoren niet zal worden beïnvloed door de niet- aftrekbare btw. Hierdoor kan er efficiënt worden ingekocht wat zal leiden tot het goedkoper kunnen aanbieden van de producten/ diensten.
3. Budgettair gezien heeft het invoeren van het 6% tarief ook positieve gevolgen. Daar waar de producten eerst zonder btw werden geleverd, zal er nu 6% btw op drukken. Dit heeft tot gevolg dat er meer btw- inkomsten zullen worden gegenereerd.
4. Verder zal net als bij de invoering van het 0% tarief de administratie kosten dalen. Doordat er geen prorata aftrek recht meer is, zal dit een minder complexe administratie opleveren.

6.6.2. Nadelen invoering 6% tarief

1. Een nadeel van het invoeren van het 6% tarief is dat de consumenten nu te maken krijgen met een 6% btw-heffing daar waar eerst de producten en diensten zonder btw werden geleverd. Dit nadeel geldt alleen voor de consument aangezien bedrijven de btw in vooraftrek kunnen brengen. Buiten het voordeel dat er geen btw meer in de kostprijs blijft hangen bij de vrijgestelde bedrijven zal het 6% btw-tarief nadelige gevolgen hebben op de totale kostprijs voor de consument. Effectief zal de prijs van het product/dienst niet met 6% stijgen, maar met 3% of 4%.
2. Een ander nadeel is dat de btw-richtlijn Europees geregeld is. Dit betekent dat alle EU-landen moeten instemmen voor de invoering van het 6% tarief. Wanneer een land tegenstemt, kan de invoering van het 6% tarief niet worden doorgevoerd. In verhouding met de invoering van het 0% tarief zal naar mijn mening het 6% meer kans van slagen hebben. Dit komt door het feit dat de

budgettaire gevolgen voor het 6% tarief veel minder zullen zijn dan bij de invoering van het 0% tarief.

3. Het 6% tarief heeft ook andere nadelen, namelijk hoe verkoopbaar het is om bijvoorbeeld over kredieten btw te heffen. Verder gaat de invoering tegen de gedachtegang dat het onderwijs en de zorg zo betaalbaar mogelijk aangeboden dienen te worden aan de consument. Bij de invoering van het 0% tarief gelden deze nadelen niet. De vraag die blijft, is waar de lidstaten meer waarde aan hechten, meer opbrengsten voor de staatskas of het zo goedkoop mogelijk aanbieden van onderwijs en zorg.

6.6.3 Schematische weergave voor en nadelen 6%

Hieronder is een schematische weergave te zien van de uitkomsten van par. 6.6 waarbij de cijfers 1 tot en met 5 gegeven kunnen worden. Het cijfer 1 staat voor zeer slechte verbetering en het cijfer 5 staat voor zeer goede verbetering.

Invoering 6% tarief	Financiële sector	Zorg sector	Onderwijs sector	Voordeel consument	Budgettaire impact	Implementatie btw- richtlijn
Verbetering	5	5	5	2	4	3

6.7 Invoering uniform btw- tarief (21%)

In de CPB Policy Brief 2014/02⁸⁵ stellen de heren Cnossen en Bettendorf een Uniform btw-tarief voor. Dit houdt in dat alle vrijstelling en verlaagde tarieven vervangen worden door een uniform tarief. Hoe hoog dit uniforme btw-tarief moet zijn, is niet bekend. In de Paper wordt het geschatte uniforme tarief gesteld op 15,6%. Gemakshalve maak ik de aanname dat het in te voeren uniforme tarief het nu geldende 21% tarief is.⁸⁶

---

⁸⁵ L. Bettendorf en S. Cnossen, CPB Policy Brief 2014/02, Vrijstellingen verstoren concurrentie,. (Par. 7 blz. 14)

⁸⁶ Voor deze masterscriptie is de hoogte van het uniform btw- tarief niet van belang. Meer van belang is de werking van het uniforme tarief dan de hoogte van het tarief.

6.7.1 Voordelen uniform btw- tarief

1. Het voordeel van het invoeren van het uniforme belastingtarief is net als bij het 0% en het 6% tarief is dat er geen cumulatie van de btw kan ontstaan. Dit geeft als voordeel dat de kostprijs van de geleverde diensten/producten zal afnemen waardoor de producten goedkoper kunnen worden geleverd aan de consument.
2. Een ander voordeel is zowel bij de invoering van een 0% tarief als bij het 6% tarief, dat de inkoopkeuzes van de vrijgestelde sectoren niet zal worden beïnvloed door de niet- aftrekbare btw. Hierdoor kan er efficiënt worden ingekocht wat zal leiden tot het goedkoper kunnen aanbieden van de producten/ diensten.
3. Budgettaire gezien heeft het invoeren van het uniforme btw-tarief een nog positievere uitwerking dan bij de invoering van het 6% tarief. Daar waar de producten eerst zonder btw werden geleverd zal er nu ongeveer. 21% btw op drukken. Dit heeft tot gevolg dat er meer btw-inkomsten zal worden gegenereerd.
4. Ten opzichte van het 0% en het 6% tarief zullen de administratieve kosten nog verder dalen. Doordat er geen prorata aftrek recht meer is en geen verschillende belastingtarieven meer zullen zijn, is het administratief voordelig voor de bedrijven.

6.7.2 Nadelen uniform btw- tarief

1. De implementatie in de btw-richtlijn zal minder makkelijk gaan dan bij het 0% en het 6% tarief. Dit komt, omdat een heffing van 21% over zorgdiensten en onderwijsdiensten als financiële diensten erg onwenselijk is.
2. Door de invoering van een uniform tarief zal zowel de zorg, het onderwijs als de financiële dienstverlening voor de consument duurder worden dan bij de invoering van het 6% tarief. Dit gaat nog meer tegen het doel en de strekking

van de wetgever in om deze producten zo goedkoop mogelijk aan de consument aan te kunnen bieden.

6.7.3 Schematische weergave Uniform belastingtarief

Hieronder is een schematische weergave te zien van de uitkomsten van par. 6.7 waarbij de cijfers 1 tot en met 5 gegeven kunnen worden. Het cijfer 1 staat voor zeer slechte verbetering en het cijfer 5 staat voor zeer goede verbetering.

Invoering 21% tarief	Financiële sector	Zorg sector	Onderwijs sector	Voordeel consument	Budgettaire impact	Implementatie btw- richtlijn
Verbetering	5	5	5	1	5	1

6.8 Invoering btw- compensatiefonds

In het voorjaar van 2010 had het merendeel van de politieke partijen in hun verkiezingsprogramma's een btw-compensatiefonds opgenomen voor de zorgsector.⁸⁷ Het kabinet Rutte-Verhagen was ervan overtuigd dat door invoering van het btw-compensatiefonds meer werk kon worden uitbesteed en de efficiency en kwaliteit van de zorg zou kunnen verbeteren.⁸⁸ Het btw-compensatiefonds zorgt ervoor dat de betaalde btw die niet in aftrek kon worden gebracht door vrijgestelde dienstverleners vergoed wordt uit een compensatiefonds, zodat er per saldo geen btw betaald wordt. In veel Scandinavische landen geldt sinds 1994 al het compensatiefonds voor de zorgsector.⁸⁹ In deze paragraaf zal uiteengezet worden wat de voor- en nadelen zijn van het btw-compensatiefonds en of dit fonds ook geschikt is voor de financiële sector en de onderwijssector.

6.8.1 Voordelen btw- compensatiefonds

1. Het voordeel van een compensatiefonds is dat de vrijgestelde sectoren geen nadeel meer ondervinden van de in rekening gebrachte btw. Dit betekent dat

---

⁸⁷ Centraal Planbureau 2010, Keuzes in kaart 2011-2015, effecten van negen verkiezingsprogramma's op economie en milieu, Den Haag

⁸⁸ Dr. M.C. Wassenaar, NDFR: btw- compensatiefonds voor de zorg, evaluaties bij gemeenten nog weinig overtuigend

⁸⁹ Kamerstuk 27293 nr. 3 Wet op het btw- compensatiefonds

ze betere investeringsbeslissingen kunnen nemen waardoor er efficiënter gewerkt kan worden.

2. Verder heeft het compensatiefonds als voordeel dat het product goedkoper aan de consument aangeboden kan worden. Dit komt, omdat er geen btw berekend hoeft te worden in de kostprijs.
3. Een ander voordeel van het compensatiefonds is dat het niet geïmplementeerd hoeft te worden in de btw-richtlijn waardoor de regelgeving makkelijk is door te voeren in de wetgeving.

6.8.2 Nadelen btw- compensatiefonds

1. Het compensatiefonds heeft een groot budgettair nadeel. Dit komt, omdat de btw die bij de inkoop drukt, gecompenseerd wordt uit het fonds. Bij de levering van vrijgestelde diensten/producten drukt er geen btw meer, waardoor er alleen kosten aan verbonden zitten voor de staat.
2. Administratief wordt er niks opgelost. Het prorata aftrekrecht blijft bij veel vrijgestelde sectoren bestaan. Buiten het prorata aftrekrecht komt er nog een administratieve stap bij, omdat er nu bijgehouden moet worden hoeveel btw er moet worden teruggevraagd uit het btw-compensatiefonds.
3. Het nadeel is dat naar mijn mening het compensatiefonds niet voor alle drie de sectoren zou moeten gelden. Voor de financiële sector is de invoering van een btw-compensatiefonds een stap te ver. Bij de zorg- en onderwijssector is de invoering van een compensatiefonds een logischere stap aangezien de overheid deze twee sectoren veel subsidies geeft. Nu zijn deze sectoren veel subsidie kwijt aan de btw die zij niet in aftrek kunnen brengen. Met invoering van het btw-compensatiefonds zouden deze subsidies beter besteed kunnen worden of de overheid hoeft minder subsidies te verlenen aan deze sectoren.

6.8.3 Schematische weergave btw- compensatiefonds

Hieronder is een schematische weergave te zien van de uitkomsten van par. 6.8 waarbij de cijfers 1 tot en met 5 gegeven kunnen worden. Het cijfer 1 staat voor zeer slechte verbetering en het cijfer 5 staat voor zeer goede verbetering.

Btw-compensatiefonds	Financiële sector	Zorg sector	Onderwijs sector	Voordeel consument	Budgettaire impact	Implementatie btw- richtlijn
Verbetering	1	4	4	4	1	5

6.9 Beste optie modernisering btw-vrijstelling

In deze paragraaf zal er gekeken worden welke van de zeven hierboven genoemde oplossingen de beste oplossing is voor de drie vrijgestelde sectoren. Aan de hand van de schematische weergaven zal er een analyse gemaakt worden welk voorstel het best de btw-problematiek kan oplossen.

6.9.1 Favoriete keuze Europese- commissie

Politiek gezien is uit het onderzoek van de Europese Commissie naar voren gekomen dat zij de verruiming van de vrijstelling prefereren boven de andere oplossingen die in de Consultation Paper zijn aangedragen. Doordat de genoemde oplossing geen vergaande gevolgen heeft, zowel budgettair als politiek gezien, is de kans groot dat er unanieme steun voor dit voorstel behaald kan worden.

Naar mijn mening is deze oplossing verre van een verbetering van de btw-problematiek zoals in dit onderzoek in kaart is gebracht. De problematiek verschuift nu naar een andere sector aangezien de vrijstelling nu gaat gelden voor de inleners. Het gevolg is dat de inleners nu met een prorata aftrek recht blijven zitten.

Verder dient de politiek een veel actievere houding aan te nemen aangezien de economie erg aan verandering onderhevig is. Door de verruiming van de vrijstelling zullen de nieuwe soorten van outsourcing ook tijdig moeten worden doorgevoerd in de btw-richtlijn.

6.9.2 Favoriete keuze Cossen/ Bettendorf

Uit het onderzoek van Cossen en Bettendorf blijkt dat zij tegen de vrijstellingen zijn in de btw, dit in tegenstelling tot de Europese Commissie die veelal de vrijstelling als best mogelijke oplossing zien. Uit hun onderzoek wordt duidelijk aangegeven dat ook de verlaagde tarieven zoals het 0% tarief en het 6% niet doelmatig zijn om een moderne btw-stelsel te ontwikkelen. Cossen is van mening dat de C-efficiency⁹⁰ altijd zoveel mogelijk tegen de 1 aan moet zitten, want elke verlaging van het btw-tarief geeft een Policy Gap.

Verder zijn de heren Cossen en Bettendorf tegen een btw-compensatiefonds. Sommige EU-landen proberen de problematiek van het uitbestedingsbeleid te verminderen door middel van een btw-compensatiefonds.⁹¹ Cossen en van Bettendorf verwijzen naar een onderzoek dat gedaan is in 2004 naar de btw-compensatiefonds in Nederland, Denemarken, Finland en Noorwegen.⁹² Uit dit onderzoek is gebleken dat een invoering van het btw-compensatiefonds nieuwe verstoringen veroorzaakt. Een voorbeeld hiervan is, *“omdat het prijsverschil (Exclusief btw) ten opzichte van activiteiten die ook door de private sector (inclusief btw) kunnen worden verricht nog groter wordt”*

De heren Cossen en Bettendorf zijn van mening dat vrijstellingen en verlaagde tarieven alleen maar verstoringen met zich meebrengen. Hun eerste keuze voor een moderne btw is een uniform-tarief voor zowel overheden, ziekenhuis als scholen en de financiële instellingen. Uit onderzoeken blijkt dat het invoeren van een uniform-tarief doorgaans als “best practice” oplossing wordt beschouwd.⁹³ Een groot voordeel van een uniform- btw tarief is dat het bijdraagt aan een eenvoudiger belastingstelsel. Dit eenvoudiger belastingtarief heeft als positief effect dat naar schatting van

---

⁹⁰ C-efficiency is 1 wanneer alle goederen onder een uniform btw- tarief vallen. Elke verlaging van het btw- tarief of vrijstelling verkleint de C-efficiency waardoor de btw-opbrengst niet optimaal is.

⁹¹ Btw- compensatiefonds geldt alleen voor lagere overheden.

⁹² Wassenaar, M.C., en R.H.J.M. Gradus 2004, Contracting out: The importance of a solution to the VAT distortion, CESifo Economic Studies, vol. 50 : 377-96

⁹³ Keen, M., 2013 The anatomy of the VAT, National Tax Journal, vol. 66: 423-446

studiecommissie Belastingstelsel 2010 de nalevingskosten voor het bedrijfsleven met 100 mln. euro zou kunnen worden verlaagd.

Het nadeel van een uniform belastingtarief is dat de zorg en scholing en de financiële producten duurder worden. Dit gaat veelal tegen het algemeen belang in. Uit het onderzoek van Cnossen en van Bettendorf volgt dat zij de hoogte van het uniform btw-tarief schatten op een tarief van 15,6% waardoor de producten die nu onder de vrijstelling vallen naar alle waarschijnlijkheid meer dan 12% in prijs zullen stijgen. Naar mijn mening is dit niet wenselijk en voor veel consumenten ook niet haalbaar. Buiten het feit dat dit theoretisch gezien de “best practice” uitkomst is vind ik dit geen oplossing voor de huidige btw- problematiek gezien vanuit de praktijk en de politieke haalbaarheid.

6.9.3 Eigen onderzoek favoriete keuze

Na elke paragraaf van dit hoofdstuk heb ik mijn uitkomsten in een schematische weergave samengevat. Hieronder is de tabel te zien met de uitkomsten van de verschillende mogelijke oplossingen voor een verbetering van de huidige btw-problematiek. In de linker kolom zijn de verschillende behandelde voorstellen te zien en in de rechter kolom in de tabel is de kolom te zien met de gemiddelde cijfers. Hoe dichterbij het gemiddelde cijfer tegen de 5 aan zit, hoe beter het voorstel is.

Tabel 1:

Verbetering	Financiële sector	Zorg sector	Onderwijs sector	Voordeel consument	Budgettaire impact	Implementatie btw- richtlijn	Gem. cijfer
0% B2B	3	1	1	5	2	2	2,3
0% B2B/B2C	5	5	5	5	1	1	3,7
Verruiming vrijstelling	3	3	3	3	4	3	3,2
Vast aftrekrecht	3	3	3	3	2	2	2,7
Keuzeoptie	4	1	1	1	4	5	2,7
6% tarief	5	5	5	2	4	3	4
21% tarief	5	5	5	1	5	1	3,7
Compensatiefonds	1	4	4	4	1	5	3,2

Naar aanleiding van deze tabel is op te merken dat het 6% tarief de beste optie is om de huidige vrijstelling te vervangen. Verder volgen de invoering van het 0%- en het 21% tarief op de tweede plaats. Naar mijn mening is de kans van slagen het grootst bij de invoering van het 6% tarief. In verhouding met het 0% tarief zijn de budgettaire gevolgen te groot om unanimititeit te bereiken bij de andere lidstaten om de btw-richtlijn aan te passen. Bij de invoering van het 21% tarief ben ik ervan overtuigd dat de gevolgen voor de consument te groot zijn waardoor politiek gezien de invoering van het 21% tarief een zeer geringe kans van slagen heeft. Bovendien ben ik het met de heer Cnossen eens dat vrijstellingen of een verruiming van de vrijstelling niets oplevert. Hiermee wordt alleen het probleem verschoven naar een andere sector. Wanneer de btw-vrijstelling nog meer wordt verruimd, wordt het huidige probleem dat zich nu voordoet in de drie genoemde sectoren alleen maar verplaatst naar andere sectoren waardoor dit alleen maar meer verstoringen met zich meebrengt, aangezien er nu cumulatie van de belasting ontstaat in de andere sector.

Uit mijn onderzoek is gebleken dat invoering van het 6% tarief de meeste voorkeur geniet. Naar mijn mening is met de invoering van het 6% tarief de verstoringen in de investeringsbeslissingen volledig opgelost nu er recht ontstaat op aftrek voorbelasting. Ook vind ik dat consumenten nu over haar zorg- en onderwijsdiensten verborgen btw betalen. De vraag die openstaat is hoeveel deze ongewenste btw is. Ik schat deze verborgen btw op 2% tot 3% van de kostprijs, waardoor de belastingdruk voor de consument met 3 tot 4% omhoog zal gaan. Het voordeel van de invoering van het 6% tarief is dat het budgettair gezien meer oplevert voor de overheid. Gedacht zou kunnen worden aan een lichte compensatie op het IB-tarief om zo de last voor de consument te kunnen verminderen. Daarnaast kan er gedacht worden aan een persoonlijke compensatie voor mensen die onder de armoedegrens leven.

Wel ben ik van mening dat de invoering van het 6% tarief niet de beste oplossing is voor de financiële sector. Dit komt door het feit dat het niet verkoopbaar is dat over een kredietverstrekking 6% btw verschuldigd is. Voor de financiële sector zou naar mijn mening het keuzerecht een betere optie zijn, zodat financiële instellingen zelf kunnen kiezen dat zij bijvoorbeeld de kredietverstrekkingen onder de vrijstelling laten

vallen. Dit heeft als voordeel dat voor de leveringen aan de consument nog steeds de vrijstelling blijft bestaan, maar voor leveringen aan bedrijven er een keuze is voor een btw belaste prestatie. Dit heeft tot gevolg dat er geen cumulatie van btw meer hoeft voor te komen. Wel blijft er met deze oplossing een prorata aftrekrecht bestaan en blijft er in de producten voor de consument nog ongewenste btw drukken.

Bovendien is de invoering van het 6% tarief in de zorg- en onderwijssector in de toekomst ook politiek haalbaarder. Deze sectoren zijn in de afgelopen jaren zeer geprofessionaliseerd waardoor de onderwijs- en zorginstellingen steeds meer als professionele bedrijven worden gezien. Waar het 21% tarief naar mijn mening een te hoog tarief is voor deze sectoren past het 6% tarief beter bij deze sectoren en is het politiek gezien beter haalbaar dan een invoering van het uniforme btw- tarief.

6.10 Deel conclusie

In dit hoofdstuk is onderzocht welke oplossingen er zijn om de huidige btw-problematiek bij de vrijgestelde sectoren te verhelpen. Hierin zijn de mogelijke oplossingen, die de Consultation Paper hebben gepresenteerd, onderzocht en is er gekeken naar het onderzoek van de heren Clossen en Bettendorf. Uit de Consultation Paper is gebleken dat de Europese Commissie de uitbreiding van de vrijstelling prevaleert boven de andere geboden oplossingen. Dit is volgens mij niet de juiste oplossing aangezien het probleem bij de uitbreiding van de btw- vrijstelling wordt verplaatst naar een andere sector. Dit komt door het feit dat de inlener bij de uitbreiding van de vrijstelling nu geen recht meer heeft op aftrek voorbelasting, waardoor de inlener nu met ongewenste btw-druk zit over zijn prestaties die onder de vrijstelling zouden gaan vallen. Het invoeren van een uniform btw-tarief (15,6%) die de Paper van de heren Clossen en Bettendorf aandragen is naar mijn mening ongewenst om de huidige problematiek op te lossen. Hierbij zijn de toekomstige lasten voor de consumenten te hoog. Ook is het zowel in de praktijk als politiek gezien niet haalbaar. Aan de hand van de schematische weergave ben ik tot de conclusie gekomen dat invoering van het 6% tarief de meest geschikte manier is om de huidige btw-problematiek op te lossen voor de zorg- en onderwijssector. Hiermee worden de outsourcing- en investeringsbeslissingen verholpen doordat er geen sprake meer is van ongewenste btw-druk. Het nadeel van deze oplossing is dat de

diensten van de zorg en onderwijs duurder worden voor de consument. Voor dit nadeel zijn twee mogelijke oplossingen geboden, namelijk:

- Door de extra inkomsten van het 6% tarief zou een lichte compensatie op het IB-tarief mogelijk zijn om zo de last voor de consument te kunnen verminderen.
- Ook kan er gedacht worden aan een persoonlijke compensatie voor mensen die onder de armoedegrens leven. Om zo iedereen een gelijke mogelijkheid te geven voor de primaire levensbehoeftes.

Verder ben ik van mening dat de verplichte invoering van de keuze-optie het meest geschikt is voor de financiële sector. Hierdoor zouden B2B-leveringen btw belast zijn, zodat er gedeeltelijk recht op aftrek van voorbelasting ontstaat om zo de verstoring van outsourcing- en investeringskeuzes te verminderen. Verder wordt er geen btw in rekening gebracht aan consumenten waardoor er geen btw drukt op bijvoorbeeld het aangaan van een lening. De keuze-optie voor de financiële sector een betere oplossing is dan het 6% tarief.

7 Conclusie

Om tot een antwoord te komen op mijn onderzoeksvraag:

In hoeverre zijn de vrijstellingen, die in de btw-richtlijn zijn opgenomen, een versturende factor als het gaat om outsourcing- en investeringsbeslissingen en hoe kunnen de eventuele verstoringen worden opgelost?

Is in hoofdstuk twee de totstandkoming van de btw-richtlijn uitgewerkt. Hieruit valt af te leiden dat de btw-richtlijn niet meer inhoudelijk is aangepast sinds 1977. Dit heeft tot gevolg dat de btw-richtlijn niet gebaseerd is op de huidige economie en ontwikkelingen. Om deze richtlijn aan te passen is unanimititeit vereist binnen de lidstaten.

In hoofdstuk drie is de algemene werking van de wet OB. besproken en is duidelijk geworden dat het nadelige effect van de vrijstelling groter wordt naarmate de vrijstelling eerder in de productiekolom aanwezig is. Dit nadelige gevolg komt door de cumulatie van de btw binnen de bedrijfskolom. Wanneer de vrijstelling aan het einde van de bedrijfskolom zit, bestaat er geen cumulatie van de btw.

In hoofdstuk vier is uiteengezet wat de motieven zijn voor outsourcing, namelijk:

1. Het verbeteren van het bedrijfsproces.
2. Het zoveel mogelijk verlagen van kosten van het bedrijfsproces.
3. Het kunnen concentreren op de corebusiness van het bedrijf.

Het grote voordeel van outsourcing is dat de bedrijfsprocessen meer kunnen worden geprofessionaliseerd en dat het uitbesteden van bedrijfsonderdelen kosten besparingen met zich meebrengt. Bedrijven kunnen zich door outsourcing van bedrijfsonderdelen meer concentreren op hun corebusiness activiteiten, waardoor zij uiteindelijk een beter en goedkoper product kunnen aanbieden aan de consument.

In hoofdstuk vijf is aan de hand van relevante jurisprudentie een antwoord gegeven op het eerste gedeelte van de onderzoeksvraag. Er kan geconstateerd worden dat de reikwijdte van de vrijstellingen in de huidige economische tijd te eng wordt uitgelegd. Dit zorgt voor ongewenste btw-druk bij zowel de financiële sector als de onderwijs- en zorgsector. Dit heeft nadelige gevolgen voor de outsourcing- en investeringskeuzes van deze sectoren. Dit komt doordat de vrijgestelde sectoren geen recht hebben op vooraftrek van de btw waardoor de in rekening gebrachte btw aan de consument wordt doorberekend. Door deze ongewenste btw-druk zullen de sectoren zoveel mogelijk bedrijfsprocessen intern willen verrichten terwijl outsourcing in de praktijk veelal de beste keuze zou zijn.

In hoofdstuk zes zijn de mogelijke oplossingen voor de onderzoeksvraag van deze masterscriptie onderzocht. De oplossingen zijn getoetst en schematisch onderling vergeleken met elkaar om zo tot een beste oplossing van het huidige btw-probleem te komen voor vrijgestelde sectoren. Er zijn zeven verschillende oplossingen besproken die mogelijk van toepassing kunnen zijn om de problematiek in de vrijgestelde sectoren te verhelpen. Uit de paper van de heren Cnossen en Bettendorf is gebleken dat zij de invoering van een uniform belastingtarief de beste keuze vinden. Dit houdt in dat alle sectoren onder hetzelfde btw-tarief vallen. Dit tarief zal liggen op ongeveer 15,6%. Naar mijn mening is de invoering van een uniform btw-tarief vanuit de praktijk en vanuit politiek oogpunt bezien niet haalbaar. Hoe verkoopbaar is het om btw in rekening te brengen bij het afsluiten van een krediet aan de consument en hoe wordt deze btw geheven over online betalingen? Voor de onderwijs- en zorgsector acht ik het uniform btw-tarief tegen het algemeen belang. Zorg en onderwijs dienen voor iedereen betaalbaar te blijven waardoor een tarief van 15.6% politiek gezien niet haalbaar is.

De Consultation Paper van de Europese Commissie heeft de voorkeur gegeven aan een verruiming van de btw-vrijstelling. Naar mijn mening is dit niet de oplossing van de huidige btw-problematiek. De problematiek die nu heerst verschuift hierdoor naar andere sectoren. Daar waar de in rekening gebrachte btw niet in vooraftrek kon worden gebracht bij de drie sectoren kunnen nu de inlenende bedrijven de bij hun in rekening gebrachte btw niet in vooraftrek nemen. Daarom is dit niet de juiste methode om de btw-problematiek op te lossen.

Uit deze masterscriptie is gebleken dat invoering van het 6% tarief de meest haalbare oplossing is om de huidige btw-problematiek te verhelpen. De onderwijs- en zorgsector krijgen nu recht op aftrek voorbelasting waardoor de verstoringen in de outsourcing- en investeringsbeslissingen zich niet meer zullen voordoen. De consumenten zullen een iets duurder onderwijs en zorgproduct krijgen doordat er nu 6% btw op deze diensten drukt. Daarentegen zou door de extra budgettaire opbrengsten het IB-tarief kunnen worden verlaagd, zodat deze extra kosten aan de IB-kant worden gecompenseerd. Ook zou de overheid een persoonlijke compensatie kunnen geven aan mensen die onder de armoedegrens leven, zodat iedereen een eerlijke kans heeft om gebruik te maken van de primaire levensbehoeften.

Voor de financiële sector is dus de verplichte invoering van de keuze optie voor een belaste prestatie het beste alternatief om de btw-problematiek te verhelpen. Hierbij kan er belast gepresteerd worden aan de B2B-leveringen wat zorgt voor recht op aftrek voorbelasting. De diensten die geleverd worden aan de consument blijven onder de huidige vrijstelling vallen. Door de keuze-optie hebben de financiële instellingen minder last van de in rekening gebrachte btw bij de inkopen. Zodoende hebben de outsourcing- en investeringsbeslissingen minder verstoringen dan zonder de keuze-optie.

Bronvermelding

Rechtspraak:

HR

- HR 2 mei 1984, nr. 22.153 BNB 1984/295
- HR 27 augustus 1985, nr. 21.608 BNB 34
- HR 24 april 1991, nr. 26878 BNB 1991/206
- HR december 1994, nr. 29153 BNB 1995/87
- HR augustus 2007, nr. 43169 BNB 2007/277
- HR 29 juni 2012, nr. 10/00786
- HR 16 november 2012, nr. 10/04024
- HR 18 april 2014, nr. 12/02210
- HR 25 april 2014, nr. 13/00959
- HR, 22 januari 2016, nr. 14/02281

HVJ

- HvJ. 26 februari 1977, VNO, nr. 51/76 BNB 1978/18.
- HvJ EG 1 april 1982, zaak 89/81
- HvJ 26 februari 1986, nr. 152/84
- HvJ 8 oktober 1987, nr. 80/86
- HvJ EU, 5 juni 1997 C-2/95
- HvJ EG 17 september 1999, C-216/97
- HVJ EG, 13 december 2001, C-235/00
- HvJ EG, 26 juni 2003, C-305/01
- HvJ 26 mei 2005, C-498/03
- HvJ EG, 4 mei 2006, C-169/04

- HvJ EG 19 april 2007, nr. C-455/05
- HvJ, 14 juni 2007, C-434/05
- HvJ EG, 12 maart 2015, C-594/13
- Hof Den Haag 28 oktober 1998, nr. 2386/87 M1

Literatuur:

- BTW- bulletin, nummer 9, 2014
- PWC 2006: How the EU vat exemptions impact the banking sector
- Centraal Planbureau 2010, Keuzes in kaart 2011-2015, effecten van negen verkiezingsprogramma's op economie en milieu, Den Haag
- Consultation paper on modernising Value Added Tax Obligations for financial services and insurances. 2006
- CPB Policy Brief 2014/02, Vrijstellingen verstoren concurrentie, Leon Bettendorf en Sijbren Cossen
- C. Jansen, Nederlands Juristenblad, De Nederlandse Belastingdienst in de Tweede Wereldoorlog.
- Drs. J.H. Blommers en Prof. dr. R.N.G. van der Paardt, BTW en overdrachtsbelasting in de vastgoedsector editie 2011
- Dr. K.M. Braun, Cursus Belastingrecht Archief 2012/OB
- Dr. M.C. Wassenaar, NDFR: btw- compensatiefonds voor de zorg, evaluaties bij gemeenten nog weinig overtuigend,
- Dr. R. Franken, WFR 2005/125, Outsourcing in de financiële wereld en BTW
- Errol van Engelen, Outsourcing: lokaal kostenbeheer, globale levering, 2005
- Europese Commissie, 1962: Algemeen rapport van de subgroepen A,B en C, ingesteld ter bestudering van de verschillende mogelijkheden tot harmonisatie van de omzetbelasting.
- GREEN PAPER On the future of VAT Towards a simpler, more robust and efficient VAT system

- J. Reugebrink, Omzetbelasting, Deventer: 1990
- Kamerstuk 27293 nr. 3 Wet op het btw- compensatiefonds
- Keen, M., 2013 The anatomy of the VAT, National Tax Journal, vol. 66
- M.C. Wassenaar., en R.H.J.M. Gradus 2004, Contracting out: The importance of a solution to the VAT distortion, CESifo Economic Studies, vol. 50
- Mr. C.M. Ettema: NDFR Commentaar Artikel 3.1 Wet OB 1968 levering van goede
- Mr. dr. J.J.P. Swinkels, WFR 2010/1149, Aanpassing btw-vrijstelling voor beroepsonderwijs
- Mr. M.C. van den Oetelaar, Mr. E.H.A.M. Thijssen, NDFR Commentaar Art. 9 wet OB
- Mr. R.A. Wolf, WFR, BTW en de financiering van Europa, WFR 2003/1553
- Overgangsrecht Wet uitwerking fiscale maatregelen Begrotingsakkoord 2013
- PWC 2011: How the EU vat exemptions impact the banking sector
- Prof. dr. L.G.M. Stevens, Basisboek Belastingen 2007/2008
- Prof. mr. M.E. van Hilten en prof. dr. H.W.M. van Kesteren, Omzetbelasting twaalfde druk
- Verdrag van 25 maart 1957, TRB. 1957,91
- 70/243/EGK, EEG, Euratom, besluit van 21 april 1970 betreffende de vervanging van de financiële bijdrage van de lidstaten door eigen middelen van de Gemeenschappen, PbEG 1979 L94/19
- 77/388/EEG, PbEG 1977L 145

Website:

- <https://abonneren.rijksoverheid.nl/nieuwsbrieven/archief/artikel/22/91468079-790a-45a0-8231-439c0f36ae4a/609f152b-10e9-4931-8c1e-553852d777ee>
- <https://www.lindenhaeghe.nl/basis/cpb:-vrijstelling-btw-werkt-concurrentieverstorend>
- <http://www.pwc.nl/nl/banken/btw/huidige-stelsel-verouderd.html>
- <http://www.zorgvisie.nl/ICT/Nieuws/2014/11/Ziekenhuizen-storten-zich-op-ERP-20-1635362W>